Ազգ

Azg armenian daily

Ապրիլ 30 Ուրբաթ 1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

Գ տարի, թիւ 80 (331)

գինը 5ռ.

դասիչ 69149

Երեւան 375010

Հանրապետութեան 47

հեռ. 581841, ֆաքս 56■941

տելեքս 243266 CPIRI SU

Հայաստան

Մայիսի 1-ից հացի կիլոգրամը 60 ռուբլի, տրանսպորտը՝ 10

ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունից հայտնեցին, թե հացահատիկի եւ վառելիքաէներգետիկ պաշարների գների բարձրացման առնչությամբ եւ արտադրության վնասաբերության կանխման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը որոշել է 1993 թվականի մայիսի 1-ից գործողության մեջ մտցնել. հացի մանրածախ գինը՝ 1 կիլոգրամը 60 ռուբլի, ալյուրի մանրածախ գինը՝ 1 կիլոգրամը 50 ռուբլի. ներառյալ երկու տոկոս առեւտրական զեղչը: Քաղաքային տրանսպորտով (ավտոբուս, տրոլեյբուս, տրամվայ, մետրո) ուղեւորների փոխադրման համար սակագին յուրաքանչյուր անձից 10 ռուբլի: ■

ԱԳՆ

Ադրբեջանը վիժեցրեց Պրահայի հանդիպումը

Երեկ Հայաստանի արտգործնախարարությունը հանդես եկավ մի հայտարարությամբ, ուր ասվում է, թե ապրիլի 26-28-ը Պրահայում տեղի ունեցավ ԵԱՀԽ ավագ պաշտոնյաների խորհրդի հերթական հանդիպումը, որին մասնակցում էր Հայաստանի պատվիրակությունը: ԵԱՀԽ ավագ պաշտոնյաների խորհուրդը պիտի վավերացներ դիտորդների պատասխանատվություններին ու իրավունքներին վերաբերող Հռոմում մարտի 1-ին ընդունված փաստաթուղթը: Ադրբեջանը մեկ անգամ եւս վիժեցրեց բանակցությունների ընթացքը, հերթական նիստի ժամանակ մերժելով Հռոմում համաձայնեցված փաստաթղթի վավերացումը, իբրեւ նախապայման դնելով Հայաստանի դատապարտումը եւ Քելբաջարից զորքերի հետ քաշումը: Հայաստանի պատվիրակությունը պահանջեց բանակցությունների անմիջապես վերսկսում, որոնց պիտի մասնակցեին Լեռնային Ղարաբաղի իշխանությունները, որոնք ստանձնել են Քելբաջարում կատարված զինվորական գործողությունների պատասխանատվությունը: ԵԱՀԽ ավագ պաշտոնյաների խորհրդի հերթական նիստը չկարողացավ ընդունել որեւէ փաստաթուղթ, այդ թվում եւ Հռոմի փաստաթուղթը: Տարբեր երկրների ճնշման ներքո ԵԱՀԽ ավագ պաշտոնյաների խորհրդի նախագահողը հրապարակեց մի հայտարարություն, որում մտահոգություն է հայտնվում պատերազմական գործողությունների ծավալման կապակցությամբ, պահանջվում է Քելբաջարը գրավող ուժերի հետքաշումը, զինվորական գործողությունների աստիճանական հանդարտեցումը, եւ ԵԱՀԽ շրջանակներում խաղաղ բանակցությունների միջոցով հարցի լուծման ընթացքի շարունակումը: Հայաստանի արտգործնախարարությունը բանակցությունների դադարեցման պատասխանատու է համարում Ադրբեջանի կառավարությանը եւ իր մտահոգությունն է հայտնում Ադրբեջանին զինադադար պարտադրելու հարցում ԵԱՀԽ-ի անզորության համար, որը սատարում է Ադրբեջանի ռազմապաշտ քաղաքականությանը եւ բանակցությունները խափանելու նրա դիրքորոշմանը:

ՀՀ արտգործնախարարությունը հայտարարում է, որ Հայաստանի կառավարությունը չի կարող ընդունել որեւէ փաստաթուղթ, եթե նման փաստաթղթի ընդունման հետեւանքը լինելու են ռազմական գործողությունների շարունակումը եւ բանակցությունների ձգձգումը: Հայաստանի կառավարությունը վստահ է, որ միայն Լեռնային Ղարաբաղի իշխանությունների մասնակցությամբ կարելի է հաջողության հասնել բանակցությունների ընթացքում:

Լեռնային Ղարաբաղի հարցի խաղաղ լուծման Հայաստանի քաղաքականությունը հետեւողական է եւ հիմնված է Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի հավասարական անվտանգության սկզբունքի վրա, որի նկատմամբ միջազգային հանրությունն ու միջազգային կազմակերպությունները դեռեւս ոչ մի պատասխանատվություն չեն ստանձնել:

Հայաստանի կառավարությունն իր պատրաստակամությունն է հայտնում շարունակելու բանակցություններին իր մասնակցությունը, սակայն մտահոգություն է հայտնում, որ ԵԱՀԽ շրջանակներում տեղի ունեցող բանակցությունները չպետք է ծառայեն Ադրբեջանի քաղաքական նպատակներին, եւ Լեռնային Ղարաբաղի հարցը ռազմական միջոցներով լուծելու նրա քաղաքականության քողարկմանը: ■

Ռուսաստան

ԵԼՑԻՆԸ ԲԱՎԱՐԱՐՎԱԾ ՀԱՆՐԱՔՎԵՈՎ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ Է ՊԱՀԱՆՋՈՒՄ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻՑ

Բորիս Ելցինը «մեծ բավարարությամբ» է գնահատում հանրաքվեի արդյունքները: Նա գտնում է, որ հարցումը «բացահայտեց նոր Ռուսաստանի ծնունդը եւ գոյությունը, ինչը պահանջում է միանգամայն նոր ղեկավարություն» եւ նոր սահմանադրություն: Այդ մասին լրագրողներին հայտարարեց Ռուսաստանի նախագահի մամուլի քարտուղար Վյաչեսլավ Կոստիկովը Կրեմլում կայացած նախագահական խորհրդի նիստից հետո: «Նախագահի գործունեության ստրատեգիական նպատակը որքան հնարավոր է արագ նոր սահմանադրության ընդունումն է», ասաց նա: Կոստիկովը հայտարարեց, որ հանրաքվեն «նախագահին տվեց կամքի մեծ քաղաքական ուժ՝ հասունացած սահմանադրական հարցերը լուծելու համար»: Մամուլի քարտուղարի խոսքերով, ոչ Գերագույն խորհուրդը, ոչ համագումարը «այլեւս ոչ մի իրավաբանական իրավունք չունեն կոչել նախագահի արտահայտություններին»: Նախագահական խորհրդի նիստում, ելնելով հանրաքվեի արդյունքներից, նշվել է նախագահի եւ կառավարության իրավունքները սահմանափակող մի շարք օրենքների չեղյալ հայտարարելու անհրաժեշտությունը: Կոստիկովը հաղորդեց, որ նիստում «մտահոգություն է հնչել», թե Գերագույն խորհուրդը կարող է հարված հասցնել սեփականաշնորհմանը: Խորհրդի անդամները Ելցինին կոչ են արել աջակցել Անատոլի Չուբայսին եւ կառավարության այն ներկայացուցիչներին, որոնց հետ է կապված տնտեսական բարեփոխումների իրականացման ընթացքը: Այս մասին հաղորդում է Սնարֆը, հենվելով ՌԻԱ գործակալության վրա:

Հանրաքվեի արդյունքներով մեծամասնությամբ իրենց աջակցությունից հետո, նախագահ Բ. Ելցինը ժամանակ չի կորցնում, երեկ հաղորդեց BBC կայանը: Ռուսաստանի նախագահը երեկ Կրեմլ էր հրավիրել երկրի շրջանային, մարզային եւ օկրուգային ղեկավարներին, նրանցից պահանջելով համերաշխություն սահմանադրության իր տարբերակի շուրջ, որն առիթ է տալու իրեն ձերբազատվելու Գերագույն խորհրդում իր նկատմամբ չարակամ պատգամավորներից: Նա շրջանային ղեկավարներին առաջարկեց նպաստել մայիսի 20-ին սահմանադրության իր նախագծի քննարկմանը ամսվա վերջին կամ հունիսի սկզբին:

Մյուս կողմից, Գերագույն խորհուրդն իր երեկվա նիստում փորձեց հարված հասցնել կառավարությանը, վետոյի ենթարկելով Բոսնիայում սերբերի դեմ ռազմական միջամտության նկատմամբ նրա տված հավանությունը: Դիտորդների կարծիքով, նախագահ Ելցինը կանտեսի խորհրդարանի վետոն: Ա. Կոզիրեւն ասաց, թե Ռուսաստանը բավարար ժամանակ էր տվել սերբերին համախոհական լուծում գտնելու:

«Ազգ»

Ճակատ

Ղարաբաղում անդորրը վերականգնված

Երեկ եւ նախորդ գիշեր Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում անդորրը կրկին վերականգնվել է: Միայն առանձին դիրքային փոխհրաձգություններ են արձանագրվել Մարտունու եւ Հադրութի շրջաններում: Այս մասին Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ: Ապրիլի լույս 29-ի գիշերը կարճատեւ դիրքային մարտեր էին ընթանում նաեւ Քելբաջարի շրջանի հյուսիսում Օմարի լեռնանցքի մոտ: Ներկայումս լեռնանցքը գտնվում է չեզոք գոտում:

Իրենց հերթին ադրբեջանական աղբյուրները հաղորդում են, թե երեկ եւ նախորդ գիշեր Ղարաբաղի տարածքից հրետակոծվել է Աղդամ շրջկենտրոնը, որի հետեւանքով կան ավերածություններ: Զոհերի մասին տեղեկություններ չեն հաղորդվում: Ըստ նույն աղբյուրների, Հայաստանի տարածքից ուղղակի հրետակոծության են ենթարկվել Ադրբեջանի Զանգելանի շրջանի մի շարք բնակավայրեր: Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից հերքեցին այս լուրը, միաժամանակ տեղեկացնելով, թե անցած երկու օրերի ընթացքում հայ-ադրբեջանական սահմանում որեւէ ռազմական միջադեպ չի արձանագրվել:

«Ազգ»

Ստեփանակերտ

Ղարաբաղցիները առաջինը կրակ չեն բացի

Ստեփանակերտ, 29 ապրիլ, Սնարֆ: «Չնայած ավարտվել է ժամանակավոր հրադադարի ժամկետը, Լեռնային Ղարաբաղի մարտիկները հրաման են ստացել առաջինը կրակ չբացել», Սնարֆի թղթակցին հայտարարեց ԼՂՀ ինքնապաշտպանության կոմիտեի նախագահ Սերժ Սարգսյանը: Նրա խոսքերով Ղարաբաղի զինված կազմավորումների կողմից ձեռնարկվող մարտական գործողությունները կլինեն միայն պատասխան բնույթի: Սերժ Սարգսյանը վճռականորեն հերքեց Ադրբեջանի զանգվածային լրատվության միջոցների հաղորդագրությունները, թե հրադադարի ժամանակ ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը խախտում էին կրակի դադարեցման մասին ձեռք բերված պայմանավորվածությունը: ■

Կարմիր խաչը հրաժարվում է: Ելնելով մարդասիրական նկատառումներից, ԼՂՀ ՊԴԿ-ը, ռազմագերիների եւ պատանդների հարցերով պետական հանձնաժողովը, «Հելսինկյան նախաձեռնություն-92» հասարակական կազմակերպության համակարգողը ԼՂՀ-ում Միջազգային Կարմիր խաչի ներկայացուցիչներին առաջարկել են միակողմանիորեն Ադրբեջանի իշխանություններին հանձնել ազգությամբ ադրբեջանցի երեք ծերունիների եւ տասն ամսական մի երեխայի: Սակայն միջազգային Կարմիր խաչի ներկայացուցիչները հրաժարվեցին, հայտարարելով, թե այդ կազմակերպությունը զբաղվում է միայն գերիների փոխանակումներով: Այս մասին երեկ հայտնեց Սնարֆը, հենվելով ԼՂՀ լրատվության եւ մամուլի դեպարտամենտի հաղորդագրության վրա:

Երեւան

Շերը չկարողացավ գալ նախագահի մոտ

«Ազգ»-ի երեկվա համարում արդեն տեղեկացրել էինք, որ ապրիլի 29-ին ամերիկահայ կինոդերասանուհի եւ երգչուհի Շերը (Շերիլին Սարգսյան) պետք է հանդիպեր Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ: Սակայն նա չկարողացավ գալ նախագահի մոտ վատառողջության պատճառով, հակառակ որ, ըստ լուրերի, նախագահի նստավայրում, ուր հավաքվել էին օտար եւ տեղացի բազմաթիվ լրագրողներ, պատշաճ պատրաստություն էին տեսել հռչակավոր երգչուհուն հյուրընկալելու: Ըստ երեւույթին երգչուհին խորապես ազդվել է նույն օրը Երեւանի տարբեր հիվանդանոցներ եւ որբանոցներ կատարած այցելություններից, մանավանդ՝ Խարբերդի մանկատնից: Այսօր, երգչուհին պետք է այցելի Ս. Էջմիածին հանդիպելու Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա.-ի հետ: Կեսօրին նա կլինի Երեւանի պետական համալսարանում, կմասնակցի ուսանողության հետ կազմակերպված հանդիպմանը, իսկ ժամը 4-ին ՀՀ արտգործնախարարությունում տեղի կունենա նրա մամուլի ասուլիսը:

«Ազգ»

Աշխարհ

Սերբերի հարձակումը շարունակվում է

Երեկ շարունակվեցին հյուսիսից եւ արեւելքից սերբերի հարձակումները հյուսիսարեւելյան ու կենտրոնական Բոսնիայում իսլամների դիրքերի վրա: Նոր հարձակում կատարվեց Տուզլայի, Սրեբրենիցայի եւ Վիտեզսկի ուղղությամբ: Սարաեւոյում մեկ օրում պայթեց 250 թնդանոթային արկ, իսկ կենտրոնական շրջաններում սերբերը պաշարման ենթարկեցին ՄԱԿ-ի ֆրանսիական մի ջոկատ: Զագրեբից եւ Բելգրադից 1500 զինվոր երեկ շարժվեց դեպի բոսնիական ճակատ: ՆԱՏՕ-ի եւ ՄԱԿ-ի զորահրամանատարները պահանջեցին հստակեցնել պատասխան գործողությունների ձեւերն ու միջոցները: Բանն այն, որ արեւմտյան երկրների քաղաքական ղեկավարությունը պարզապես վճռական չէ հակազդեցության ձեւերը որոշելու հարցում: Նախագահ Քլինթոնն այժմ մտածում է օդային սահմանափակ գործողություններին զուգահեռ զենքի ստանալու արգելքը վերացնել իսլամների նկատմամբ: Մյուս կողմից, երեկ Կիպրոսից հայտարարեցին, թե սերբական առեւտրական բազմաթիվ գրասենյակներ, իմանալով արտասահմանում գտնվող իրենց գումարները սառեցնելու մասին ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի որոշումը, միլիոնավոր դոլարների հասնող իրենց գումարները կիպրական դրամատներից փոխադրել են Շվեյցարիա: Կիպրոսում գործում են սերբական շուրջ 500 գրասենյակներ:

Երկուշաբթի օրվանից Գերմանիայում գործադուլ

Ինչպես նախատեսվել էր մեր երեկվա համարում, առաջիկա երկուշաբթի օրվանից սկսյալ նախկին Արեւելյան Գերմանիայի բազմաթիվ քաղաքներում տեղի են ունենալու գործադուլներ, երկրի արեւմտյան շրջանների հետ հավասար աշխատավարձ ստանալու պահանջով: Գլխավորապես մետալուրգիական մարզի աշխատողների կազմակերպությամբ այդ գործադուլները մի անգամ եւս ցույց կտան կանցլեր Քոլին, թե երկու Գերմանիաների միավորման ընթացքն ավելի ցավալի է, քան ինքն էր կարծում:

Չիամպին կազմեց կառավարությունը

Իտալիայի նոր նշանակված վարչապետ Կառլո Ացելիո Չիամպին հայտարարեց իր կառավարությունը, 52-րդ հետպատերազմյան շրջանում, որի գլխավոր պարտականությունն է լինելու իրականացնել երկրի քաղաքական դրության բարեփոխումը: Կառավարության կազմում ընդգրկված են, առաջին անգամ 1947 թ. ի վեր՝ նախկին կոմկուսի, որ ներկայումս կոչվում է Ձախ դեմոկրատական կուսակցություն, 3 անդամներ: Մեկական անդամ ընդգրկված է Սոցիալ-դեմոկրատական եւ Քրիստոնեա-դեմոկրատական կուսակցություններից եւ կանաչներից: Մնացյալները անկուսակցական տեխնոկրատներ են:

Օդանավային վթար Աֆղանստանում

Վերջին ժամանակներս օդանավային աղետալի լուրերն անպակաս են: Երեկ տեղեկություն ստացանք, թե Աֆղանստանի հյուսիսում վատ եղանակի պատճառով վթարի է ենթարկվել Անտոնով-32 տիպի մի օդանավ, 70 ուղեւորներով, որոնց ճակատագիրը դեռեւս անհայտ էր մնում մինչեւ ուշ գիշեր: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱՊՀ

Մինսկում քննարկվեց Հայաստանի էներգամատակարարման հարցը

Բելառուսի մայրաքաղաքում ավարտվեց Անկախ պետությունների համագործակցության կառավարությունների ղեկավարների խորհրդի նիստը: Հայաստանի պատվիրակությունը, որը գլխավորում էր վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը, նիստի աշխատանքներին մասնակցում էին փոխվարչապետ Վիգեն Չիտեչյանը, վառելիքի եւ էներգետիկայի նախարար Մելս Հակոբյանը, արտաքին գործերի առաջին փոխնախարար Արման Կիրակոսյանը, ՀՀ կենտրոնական բանկի առաջին փոխնախագահ Էդիկ Ստեփանյանը, պաշտոնական այլ անձինք: Այս մասին տեղեկացնում է ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունը:

Օրակարգում կար 16 հարց, որոնք բոլորն էլ քննարկվեցին: Որոշվեց ստեղծել Համագործակցության համակարգիչ-խորհրդատվական կոմիտե: Մասնակից յուրաքանչյուր պետությունից կոմիտեի կազմում ընդգրկվելու են տնտեսական հարցերով զբաղվող փոխվարչապետները: Նրանք պարբերաբար, ամիսը մեկ անգամ կհանդիպեն լուծելու առավել հասունացած խնդիրներ:

Կառավարությունների ղեկավարների խորհրդի որոշմամբ Համագործակցության աշխատանքային խումբը վերակազմավորվեց համագործակցության գործադիր քարտուղարության:

Օրակարգով նախատեսված էր նաեւ Հայաստանի էներգամատակարարման հարցը: Տեղի ունեցած քննարկումից հետո որոշում ստորագրվեց Հայաստանի Հանրապետության հուսալի էներգամատակարարման ապահովման անհետաձգելի միջոցառումների մասին: Որոշման մեջ մասնավորապես նշվում է, որ վառելիքաէներգետիկ համակարգի աղետալի վիճակը հանգեցրել է Հանրապետության տնտեսական եւ սոցիալական ոլորտի կենսականորեն կարեւոր օբյեկտների գործունեության խափանմանը, եւ Համագործակցության երկրների կառավարման մարմինները պետք է աջակցեն իրենց տարածքներով վառելիքաէներգետիկ ռեսուրսների անարգել փոխադրումը Հայաստան, միջոցառումներ ձեռնարկեն էլեկտրահաղորդման գծերի վերականգնման եւ անընդմեջ աշխատանքի ուղղությամբ, բացառեն դիվերսիոն գործողությունները տրանսպորտային-էներգետիկ կապուղիներում եւ այլն:

Համագործակցության տնտեսական եւ ֆինանսական գերատեսչություններին հանձնարարված է առավել նպաստավոր պայմաններ եւ տնտեսական աջակցություն ապահովել Հայաստանի Հանրապետության նյութատեխնիկական եւ վառելիքաէներգետիկ ռեսուրսների առաքումների հետ կապված ֆինանսավորման եւ բանկային հաշվարկների գործողության համար:

Օրակարգի հիմնական հարցերի քննարկումից հետո նիստերի դահլիճում մնացին միայն պատվիրակությունների ղեկավարները: Նրանք քննարկեցին Համագործակցության երկրների միջեւ փոխադարձ հաշվարկների հետ կապված խնդիրներ: Այդ քննարկումը բավականին երկար տեւեց: Եթե մյուս բոլոր հարցերի վերաբերյալ որոշում կայացնելու համար վարչապետներին անհրաժեշտ եղավ ընդամենը երկու ժամ, ապա միայն փոխհաշվարկների հարցին տրամադրվեց մեկուկես ժամ: Լրագրողներից մեկի այն հարցին, թե ինչո՞ւ հարցի քննարկումը երկարեց, Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը պատասխանեց. «Հարցը շատ բարդ է, բայց այդուհանդերձ քննարկումն ընթացավ շատ բնականոն հունով»:

Մինսկում որոշվեց Համագործակցության երկրների կառավարությունների ղեկավարների հերթական հանդիպումն անցկացնել մայիսի 28-ին Երեւանում:

Փաստաթղթերի համաձայնեցված տեքստերի պատրաստման նպատակով կստեղծվեն փորձագետների աշխատանքային խմբեր: ■

Գներ

Է՞լ ինչքան...

Ապրիլի 28-ին Հրազդանի հեռուստատեսությունը հրապարակեց շրջանի վիճակագրական վարչության տրամադրած Հայաստանի Հանրապետությունում գների եւ սակագների աճի մասին տարեսկզբի տվյալները, 1991 թվականի նույն ժամանակամիջոցի համեմատությամբ, որոնց ընդհանուր պատկերը հետեւյալն է.

Սպասարկման ոլորտ	տոկոս
Փոստային ծառայություններ	285
Հեռագրային	300
Հեռախոսային կապ	567
Կենցաղային ծառայություններ	1000
Տրանսպորտ	
Երթեւեկության վարձը	6600
Երթուղային տաքսի	5000
Գնացքի վարձը	6000
Պարենային ապրանքներ	743
Տավարի եւ թռչունի միս	585
Երշիկեղեն	704
Ձուկ	790
Կենդանական յուղ	1311
Բուսական յուղ	1346
Կաթ եւ կաթնամթերք	1878
Ձու	840

Մթերատեսակներից միակը, որը գների նման տեսակի աճ չի արձանագրել, կարտոֆիլն է: Սա բացատրվում է նրանով, որ վերջին շրջանում հանրապետության համաժողովրդական ազգաբնակչության մեջ հակում է առաջացել դեպի հողամշակությունը, եւ մեծամասնությունը ձգտում է «երկրորդ հաց» աճեցնել:

Հեռուստատեսությունը նաեւ ափսոսանք է հայտնում, որ ունենալով գների եւ սակագների «տիեզերական» աճի մասին տվյալներ, փաստորեն ոչ մի տվյալ չկա, թե ինչքանով են աճել ու բազմացել կոմիսիոն խանութները, սեղանիկները, տարբեր տեսակի կրպակները: Անհայտ է նաեւ, թե վերջիններս ինչքանով են նպաստում ազգաբնակչության կենսամակարդակի բարձրացմանը: ■

ՀՀ

Վարկային էմիսիայի բաշխումը կվերահսկվի

Երեւան, 29 ապրիլ, Սնարկ: Հայաստանի կառավարությունը վարկային էմիսիայի 209 մլրդ ռուբլի ընդհանուր գումարից մինչեւ 5 միլիարդը հատկացրել է կարել արտադրող ձեռնարկությունների ողջնի խոշոր գնումների համար: Թանկարժեք մետաղներ ձեռք բերելու համար միջոցներ են հատկացվել ոսկու եւ ալմաստի մշակման ձեռնարկություններին: Միջոցների մի մասը կօգտագործվի ռադիոտեխնիկական արդյունաբերության մեջ կոնվերսիայի ծրագրերն իրականացնելու համար: Խոշոր վարկեր են տրամադրվել նաեւ մեքենաշինությանը, քիմիական եւ մետաղագործական արդյունաբերությանը:

Ինչպես հայտնի դարձավ Սնարկի թղթակցին, այդ վարկերը կօգտագործվեն կառավարության խստագույն հսկողությամբ, քանի որ մտավախություն կա, թե ցածր տոկոսով (ամսական 4 տոկոս) հատկացված միջոցների մի մասը կհայտնվի Ռուսաստանի խոշոր բանկային կառույցների հաշիվներում բարձր տոկոսային կողմով:

Կառավարությունը մտադիր է նաեւ թույլ չտալ, որ հատկացված միջոցները հայտնվեն ձեռնարկությունների աշխատավարձի ֆոնդերում, ինչը կառաջացնի արժեզրկման կտրուկ աճ: Վարկային էմիսիայի գլխավոր նպատակն է իջեցնել Հայաստանի արդյունաբերական արտադրանքի գների կտրուկ աճը, ինչը պայմանավորված է նրանով, որ ինքնարժեքի մինչեւ 40 տոկոսը ծածկում են էներգետիկ եւ տրանսպորտային ծախսերը: ■

Սոցիալական

Հանդիպեցին արհմիությունը եւ գործազրկությունը

Գործազրկության խնդրի լուծմանը նպաստելու, դրա կարգավորմանը ուղղված քայլեր նախաձեռնելու եւ այդ քայլերին առավել կարգավորված կազմակերպված բնույթ տալու հարցերն էր ընդգրկում երեկ Միությունների տանը կայացած անկախ արհմիությունների կոնֆեդերացիայի եւ գործազուրկ զանգվածների ներկայացուցիչների հանդիպումը:

Հանդիպմանը ելույթ ունենալով, արհմիությունների նախագահ Ս. Ավագյանը անդրադարձավ գործազրկության խնդրին եւ գործազուրկների պաշտպանության հիմնադրամի այդ ուղղությամբ կատարվող գործողություններին, որոնք ընդգրկում են մի քանի հիմնական ուղղություններ՝ նյութական, իրավական եւ կազմակերպչական:

Նախագահը հայտնեց, որ ապրիլի 27-ին կայացած գործազուրկների պաշտպանության հիմնադրամի հիմնադիր ներկայացուցիչների խորհրդի նիստը որոշել է ստեղծել աշխատանքային հանձնախմբեր՝ որոշակի գործողություններով զբաղվելու համար:

Հանձնախմբերից մեկը զբաղվելու է աշխատանքի հարցերով, քանի որ գործազուրկների օգնության լավագույն ձեւն աշխատանք գտնելն է: Հաջորդ հանձնախումբը հիմնադրամին կից ստեղծելու է բարեգործական ընկերություն, որը համակարգելու է գործող բարեգործական ընկերությունների ջանքերը՝ ուղղված գործազրկության խնդրի լուծմանը, կապվելու է Հայաստան եկող մարդասիրական օգնություն համակարգող օղակների հետ, ինչպես նաեւ օգտագործելու է արտասահմանցի եւ տեղացի մեր հարուստ հայրենակիցների հետ կապերն ի նպաստ գործազուրկների:

Ինչպես նշեց պրն Ավագյանը, հանձնախմբերի միջոցով աշխատանք պետք է տարվի գործազուրկների իրավական գիտակցությունը բարձրացնելու ուղղությամբ, վերջիններիս առավել հաղորդակից դարձնելու գործազուրկների մասին օրենքներին, որոշումներին, իրենց իրավունքներին:

Հանձնախմբերի կազմում լինելու են հիմնադրամի խորհրդի եւ գործազուրկների ներկայացուցիչներ:

«Ազգ»

Կարճ

Ադրբեջանական բանակում ոչ զենք կա, … կարգուկանոն

Երեւան, 29 ապրիլ, Սնարկ: «Ադրբեջանական բանակում ոչ զենք կա, ոչ բարոյականություն, ոչ էլ կարգուկանոն», այդպիսի խորագրով Associated Press գործակալությունը հաղորդագրություն է հրապարակել ադրբեջանական Ֆիզուլի քաղաքից: Լրատվական գործակալության թղթակցի վկայությամբ, գիշերները քաղաքի փողոցներում շրջում են բարձրախոսներով կահավորված զրահամեքենաները, որոնցից հնչում են զվարթ ռազմական քայլերգեր: «Մենք միացնում ենք այդ երաժշտությունը մեր զինվորների մարտական ոգին բարձրացնելու համար: Բացի այդ, մենք ցանկանում ենք, որ հայերը իմանան. մենք իրենցից չենք վախենում», հայտարարում է Օսման Ղազիմովը, շրջանի փոխնահանգապետը: Սակայն, նշում է ամերիկացի լրագրողը, չի կարելի խոսել ադրբեջանական բանակի մարտական ոգու մասին, քանզի այն միայն պարտություններ է կրում: «Մենք, բառիս լրիվ իմաստով, բանակ չունենք», օրերս հայտարարեց Ադրբեջանի արտգործնախարար Թոֆիկ Ղասիմովը: «Մենք ոչ կարգուկանոն ունենք, ոչ էլ հրամանատարություն: Փոխարենը շատ են դասալիքները եւ պատանիները, որոնք թողնում են ամեն ինչ ու փախչում, ընկնելով հրետակոծության տակ», ասաց նա լրագրողներին: Հետո Associated Press գործակալության լրագրողը պատմում է, թե Բաքվի փողոցներում կախված են ժպտացող զինվորների նկարները, որոնք կոչ են անում գնալ ռազմաճակատ: Քելբաջարի անկումից հետո հեռուստատեսությամբ ամեն օր հաղորդում են ձերբակալված դասալիքների ցուցակները: Նրանց մահապատիժ է սպառնում, սակայն դեռ տվյալներ չկան, թե մահվան դատավճիռները կատարվում են: ■

Վրաստանի ՆԳՆ աշխատակիցները Երեւանում

Թբիլիսի, 28 ապրիլ, Սնարկ: Վրաստանի ՆԳՆ աշխատանքային խումբը, որի կազմում են քրեական ոստիկանության պետի տեղակալ Դեմարի Միկաձեն եւ գույքի պահպանության վարչության պետ Գիգի Կվարելաշվիլին, մեկնել է Երեւան՝ Հայաստանի եւ Վրաստանի միջեւ առաջիկա լայնածավալ պայմանագրի այն մասը նախապատրաստելու նպատակով, որը վերաբերում է երկու հանրապետությունների նախարարությունների փոխհարաբերություններին: Ինչպես Սնարկի թղթակցին հաղորդեց Վրաստանի ՆԳՆ մամուլի կենտրոնի ղեկավար Վալերիան Գոգոլաշվիլին, հանդիպմանը մասնավորապես կքննարկվեն Վրաստանը եւ Հայաստանը կապող երկաթուղային եւ ավտոմոբիլային ուղիների պահպանության հարցերը: ■

Ղարաբաղի գեղանկարչությունը Մոսկվայում

Մոսկվա, 29 ապրիլ, Սնարկ: Ռուսաստանի մայրաքաղաքի նկարչի կենտրոնական տան պատկերասրահում բացվել է Ղարաբաղի նկարիչ Գրիգորի (Գրիգոր Գրիգորյան) գեղանկարչության ցուցահանդեսը: Ցուցադրված են հիմնականում վարպետի վերջին գործերը, որոնք նա ստեղծել է 1991-1992 թթ. ԼՂՀ Մարտունու շրջանի Ծովատեղ գյուղում: Ինչպես հաղորդեց Մոսկվայում Սնարկի թղթակիցը, ցուցահանդեսի բացմանը ելույթ ունեցած Ռուսաստանի կերպարվեստի [illegible] նախագահ Ա. Պոնոմարյովը [illegible] նշեց Գրիգորի ստեղծագործության հայրենասիրական բնույթը, ինչն արտահայտում է ոչ միայն Ղարաբաղի առօրյայի ամբողջ ողբերգությունը, այլեւ նրա ժողովրդի ոգու ամրությունը: «Ղարաբաղը ոչ միայն պատերազմում է, այլեւ մեծ արվեստ ստեղծում», ընդգծեց հայտնի ռուս նկարիչը: Ցուցահանդեսի բացման արարողությունից հետո բազմաթիվ հյուրերի համար ցուցադրվեցին Գրիգորի ստեղծագործության մասին պատմող «Այլ Ղարաբաղ», եւ «Զինափորձարան» վավերագրական կինոնկարները, որոնք նկարահանել էին ղարաբաղցի հեռուսալրագրողները: ■

Հաց

Ո՞ՒՐ Է ՀԱՑԻ ԱՊՕՐԻՆԻ ՎԱՃԱՌՔԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԸ

Հացի վաճառքը կտրոնային համակարգի միջոցով կարգավորելուն անցնելու ժամանակ հայտարարվեց, թե բացի կտրոնով հացից, գործելու են հատուկ առանձնացված հացի կոմերցիոն խանութներ, որտեղ եւս վաճառվելու է հաց, բայց առանց կտրոնի եւ ավելի բարձր գնով: Ժամանակ առ ժամանակ կառավարական ատյաններին այդ մասին դիմումներ ու հարցումներ անելիս իբրեւ պատասխան հայտնվում էր, թե հացի կոմերցիոն խանութները դեռեւս չեն բացվի, եւ դա պատճառաբանվում էր հացահատիկի հետ կապված զանազան դժվարություններով: Ինչեւէ, հացի կոմերցիոն խանութները, որտեղից կարող էին հաց գնել բոլոր ցանկացողները, մնացին միայն երեւակայական պատկերացումների շրջանակում: Եթե արդեն շատ առիթներով հայտարարվում է, որ հանրապետությունում հացի բավարար պաշարներ կան, եւ այդ առումով որեւէ խնդիր չի ծագի: Այդ դեպքում ո՞ւր մնաց կոմերցիոն խանութների գաղափարը:

Հանրապետության ցանկացած բնակիչ այսօր կտրականապես կարող է ասել, որ կտրոնով տրվող հացի քանակն անբավարար է: Իսկ չէ՞ որ կան նաեւ բազում անձինք մայրաքաղաքում, որոնք թեեւ բնակվում են այստեղ, սակայն չեն կարողանում օգտվել կտրոնային հացից, որովհետեւ կամ գրանցում չունեն, ըստ որի տրվում են կտրոնները, կամ էլ այլ պատճառներ են խանգարիչ դեր խաղում: Բնականաբար այս մարդիկ, ինչպես նաեւ կտրոն ունեցող շատ-շատերը հացի հայթայթման այլ աղբյուրներ են փնտրում: Իսկ դրանք կան: Եթե հացի կոմերցիոն խանութներ չկան, բայց բավական աշխույժ «կոմերցիոն» հացի առեւտուր է ընթանում հացի գործարանների շրջակայքում, մայրաքաղաքի փողոցներում ու շուկայում: Դա գիտեն բոլորը եւ բարձրաստիճան պաշտոնյաները, եւ ոչ պաշտոնյաները: Առաջինները լռելով, վերջինները փորձելով: Եւ դա բնական է, որովհետեւ ինչպես էլ մեզ փորձեն հավատացնել, թե հանրապետության վարչապետը կամ պարենի ու մթերումների նախարարը եւս բավարարվում են 250 գրամ կտրոնային հացով, միեւնույնն է, բոլորը գիտեն, որ կամուրջը դեպի լայնքով է գցվում, ինչպես էլ որ ոմանք շեփորեն երկայնքով գցելու մասին: Պարզ է, որ ոչ վարչապետը, ոչ նախարարը շուկայից կամ փողոցի որեւէ անկյունից 80-180 ռուբլով հաց չեն գնի, ոչ էլ հացի գործարանների դռները կմաշեն: Բայց արդյոք դա "նշանակո՞ւմ" է, թե անպայման ոչինչ չպետք է անել այդ ուղղությամբ:

Հացի ապօրինի վաճառքի դեմ պայքարի որոշում է ընդունել նաեւ Երեւանի քաղխորհուրդը դեռեւս մարտ ամսին: Ընդունել է եւ վերջ... Մի քայլ արված է, իսկ հաջորդ գործնական քայլերը կատարելու համար ո՞վ է խանգարում, ո՞ւժ չունի, թե ցանկություն: Եթե որոշում ընդունել է, ուրեմն ցանկություն ունի, բայց այդ դեպքում կարելի է ենթադրել, որ ուժ չունի: Իսկ ո՞ւր մնաց մայրաքաղաքի ղեկավար մարմնի զորությունը, եթե նա ի վիճակի չէ կանխել հացի արտահոսը գործարաններից, այն դեպքում, երբ շատ խանութներում մարդիկ հացի են սպասում:

Իսկ փողոցներում հացի վաճառքը միայն հացի գործարանների շնորհիվ չէ, որ կատարվում է: Իրենց ներդրումն ունեն նաեւ հացի խանութների վաճառողները: Եւ երբ 1 կգ հացը փողոցից կարելի է գնել 100 ռուբլով (առայժմ), առա խանութից դա հնարավոր է առանց կտրոնի ձեռք գցել 60-70-ով (նորից առայժմ): Եթե այդ ձեւով հացի խանութի վաճառողների ու փողոցում հաց վաճառողների միջեւ մրցակցություն կարող է ծավալվել, բայց կա նաեւ համագործակցության գաղափարը՝ հացի խանութից արտահոսող հացը վաճառելուց հետո շահույթը կիսվում է հացի խանութի վաճառողի եւ փողոցում դրա իրացնողի միջեւ: Իսկ կիսո՞ւմ են արդյոք հացի վաճառքից ժողովրդի դժգոհությունը պարենի եւ մթերումների նախարարությունը, Երքաղխորհուրդը: Թե՞ կիսում են միայն հացի պակասող գրամները իրենց անգործությամբ ու հսկողություն իրականացնելու անկարողությամբ: Առայժմ կիսվել է նաեւ հացի ապօրինի վաճառքի դեմ պայքարը. առաջին կեսով ընդունվել է որոշում այդ մասին, մյուս կեսը դեռեւս անհայտ շարունակություն է ենթադրում: Պինդ կացեք, մարդիկ, չկիսվեք:

ԳԱԳԻԿ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Գերմանիա

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ, ՏԱՍՆՕՐՅԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ՄԻ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՄԱՍԻՆ

Գերմանիայում ապրում են շուրջ 15 հազար* հայեր, որոնք գաղթել են Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքից երկրորդ համաշխարհային պատերազմից հետո: Հոսքն առանձնապես ուժեղացավ 1975-ի լիբանանյան ճգնաժամից, Իրանում քաղաքական ռեժիմի հաստատվելուց, ԽՍՀՄ փլուզումից հետո: Սակայն այժմ գերմանահայությունը շարունակում է կազմված մնալ գերազանցապես նախկին թուրքահայերից, որոնք հաստատված են ԳՖՀ երկրամասերի մայրաքաղաքներում՝ Մյունխեն, Համբուրգ, Շտուտգարտ, Ֆրանկֆուրտ եւ այլն:

Գերմանիայում ապրում են հայեր, սակայն չկա հավաքական հայություն: Որեւէ ազգային փոքրամասնության ինքնակազմակերպումն իրեն համար կախված է պետության հոգածությունից, սակայն առավել էականը փոքրամասնության ուծացմանը դիմագրավելու վճռականությունն է, իսկ գերմանահայերի ինքնապահպանման ձգտումներն առանձնապես շոշափելի չեն:

Գերմանիայում կա հայ առաքելական եկեղեցու թեմ, գործում են եկեղեցական խորհուրդներ: Նրանց մասին հարկ է գովասանքով արտահայտվել: Մայր Աթոռ սուրբ Էջմիածինը գերմանահայ օտարացած զանգվածներին ինքնության արմատների վերադարձնող հիմնական ուժն է: Նույնպիսի առաքելություն ակնկալվում է դպրոցից: Սակայն հայապահպանման այդ հզոր ազդակը Գերմանիայում գործնականում բացակայում է: «Հայ տուն» կամ նման անվանումներ կրող ակումբներում կազմակերպվում են հայերենի շաբաթօրյա, կիրակնօրյա մի քանի ժամ տեւողությամբ պարապմունքներ: Ուսուցանվում է այբուբեն, տարրական գիտելիքներ հայերի պատմության, մշակույթի մասին: Տիկին Մինասյանն այդպիսի դասաժամեր է վարում Շտուտգարտի Հայ տանը: «Իհարկե, դրանք մեծ արդյունավետություն չունեն, փոքրիկները սովորում են բանաստեղծություններ, երգեր, գոհացուցիչ կամ ոչ այնքան խոսում են հայերեն, սակայն դասամիջոցին արդեն գերմաներեն կամ թուրքերեն են զրուցում, պատմում է տիկ. Մինասյանը: Տներում նույնպես նրանք հայերեն չեն հաղորդակցվում:

Ծնողները, հիմնականում թուրքահայեր, գիտեն մայրենին, բայց գերադասում են չգործածել: Նոր սերնդի համար հայերենն արդեն օտար լեզու է»:

Արցախյան պահանջատիրությունը, հայրենի իրադարձությունները սփյուռքում զարթոնքի շրջան բացեցին: Հետաքրքրություն է առաջացել ընդհանրապես հայերի եւ հայկականության նկատմամբ: Հայերենի չիմացությունը չպետք է խոչընդոտ լինի վերադարձի այս ճանապարհին, թող երիտասարդները գիտակ լինեն մեր ներկա խնդիրներին, ապագայի բաղձանքներին, անցյալի արժեքներին:

Սա ներկա սերնդին վերջնական ուծացումից փրկելու առավել իրատեսական ուղին է, բայց բարդություններ է ծնում այն, որ օտար լեզուներով (մեր դեպքում գերմաներեն) գրեթե գոյություն չունի հայագիտական հանրամատչելի գրականություն: Հայրենի պատասխանատուները, թարգմանիչները այս մասին թող մտածեն: Կարելի է հրատարակել շարքեր, նվիրված հայկական մանրանկարչությանը, ճարտարապետությանը, պատմությանը եւ այլն: Հարկ է, որ դրանք լինեն դյուրըմբռնելի:

Հայերենի ուսուցիչները հաճախ մանկավարժներ չեն եւ հայագիտության ասպարեզում էլ համեստ գիտելիքներ ունեն: Ուղղակի պետք է արժանավույն գնահատել այս մարդկանց ջանքերը հանուն հայապահպանման»:

Բայց անհատական նվիրումով ազգապահպանության խնդիր չի լուծվում: Հրաշալի է, որ Գերմանիայում հայերենի դասաժամեր կան, սակայն դրանից վիճակն էականորեն չի փոխվում:

1992 թ. տիկ. Մինասյանի եւ հատկապես նրա ամուսնու՝ Գրիգոր Մինասյանի նախաձեռնությամբ ստեղծվեց «Հայկական ցուցահանդեսների կազմակերպությունը»:

Այն որեւէ բովանդակային նորույթ չի պարունակում, ուղղակի կազմակերպչական ձեւ է հաղորդել տեր եւ տիկ. Մինասյանների տարիների ջանադիր գործունեությանը: Շտուտգարտաբնակ այս ընտանիքն ունի հարուստ հավաքածու. այնտեղ թե հայկական դրամներ են, երբեմն աշխարհում պահպանված եզակի օրինակներից, թե ազգային տարազներ, զարդեր, կահույք, զարդեր, անցյալ դարերի գրիչ-ծաղկողների պատկերազարդ ձեռագրեր: Կան Գերմանիայում կայսերական ժամանակների արխիվներում պահպանված գրագրության պատճեններ, որ վերաբերվում են հայկական ցեղասպանությանը: Պրն Մինասյանը ճանապարհորդել է Արեւմտյան Հայաստանում եւ լուսանկարչական ժապավենի վրա հավերժացրել Աղթամարի, Ավագի, Մասունի գողտրիկ պատկերներ: Եւ ահա Մինասյան ընտանիքը ԳՖՀ տարբեր քաղաքներում կազմակերպում է ցուցահանդեսներ, ուր ներկայացվում են նմուշներ անձնական այս հավաքածուից: Տասնյակից ավելի անգամներ դրանք կայացել են քաղաքապետարանների դահլիճներում, համալսարաններում, եկեղեցիներում, «Հայկական տասնօրյակ», «Հայ շաբաթ» խորագրով այդ միջոցառումների բացման եւ փակման արարողություններին ներկա են գտնվում գերմանացի պաշտոնատարներ: Միջոցառումներին անպայման մաս են կազմում նաեւ ասմունք, մեներգ, պարարվեստ, կատարողները, իհարկե, ընդամենը փոքրինչ պատրաստված երիտասարդներ են:

Միմյանց հաջորդում են տասնօրյակի հիշարժան պահերը. չծրագրված հանդիպումներ, հուզված հայացքներ, հանդիպումներ, ծոպներ, նվիրված ծաղկեփնջեր, դրվատական խոսքեր: Բոլոր ժամանակն անցյալ է դառնում տասնօրյակը: Մինասյանները հոժարեցին են տալիս հյուրընկալ քաղաքին պատրաստվելու համար գալիք ուղեւորություններին եւ ցուցահանդեսներին:

Կազմակերպչական այս մակարդակում, առավել քան բնական է, պետք է գերակշռի մոտեցումը՝ գոհացնելով ոմանց եւ դժգոհ թողնելով այլոց:

Սակայն չափազանց կարեւոր է երեւույթը: Որքան ավելի շահավետ կլինեին, եթե այսպիսի ձեռնարկումները պատշաճ կարգավորման արժանանային հայաստանյան պատասխանատուների կողմից:

Սփյուռքի հետ աշխատող հայաստանյան մարմինների աշխատանքը բավարար չի նկատվում որեւէ մեկի կողմից: Ակնկալիքների եւ ցանկությունների այդ կացությունը հազիվ թե մոտ ապագայում բարեփոխվի: Մինչդեռ արժե հիշատակել ՀՀ մշակույթի նախարարության եւ հատկապես նախարար Հակոբ Մովսեսի ակտիվ մասնակցությամբ վերջերս հիմնադրված երկկողմ պետական հովանավորություն վայելող գերմանա-հայկական միությունը:

Բարեկամության կամուրջն արդեն գցված է, դյուրին կլինի գերմանահայ միություններից վերջապես կազմել կենտրոնական մի մարմին: Երբ այն օբյեկտիվորեն չի կարող Հայաստանի Հանրապետությունը ներկայացնել Գերմանիայում, ապա գոնե կարող է համախմբել գերմանահայերին, կասեցնել ուծացումը, մյուս կողմից համայնքը կդառնի կամուրջ-օղակ հայ-գերմանական հասարակական եւ զանգվածային մակարդակի առնչություններում:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՌԱԿ

Հանրապետական վարչությունում

Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության ապրիլի 29-ի նիստում քննարկվեց նախորդ նիստում ստեղծված հանձնաժողովներից երկուսի՝ տնտեսական քաղաքականության եւ երիտասարդականի աշխատանքային պլանները:

Հանրապետական վարչության անդամ Սամվել (Սեյս) Սահակյանը տնտեսական քաղաքականության հանձնաժողովի հիմնական խնդիրների թվում նշեց ՀՀ Գերագույն խորհրդի համապատասխան օրենքների նկատմամբ դիտողությունների մշակումը, ձեռներեց մարդկանց գործունեությանը սատար կանգնելը, բնակչության կենսամակարդակի բարձրացմանը նպաստելը:

Լսելով վարչության փոխանդամ Գուրգեն Հակոբյանի երիտասարդության հետ աշխատանքի բնագավառում կուսակցության գործունեության հիմնական ուղղությունների մասին նկատառումներն ու կոնկրետ առաջարկությունները, Հանրապետական վարչությունը որոշեց ընդհանուր առմամբ հավանություն տալ եւ նպաստել դրանց իրականացմանը:

Անդրադառնալով հայկական ցեղասպանության 78-րդ տարելիցի կապակցությամբ հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների կողմից հրավիրված հանրահավաքին կուսակցության մասնակցությանը, որի մասին զեկուցեց վարչության փոխատենապետ եւ արտաքին հարաբերությունների պատասխանատու Կարեն Կոստանդյանը, վարչությունը դրականի կողքին նշեց նաեւ որոշակի թերացումների մասին: Մասնավորապես անթույլատրելի համարվեց միջոցառմանը ՌԱԿ ակումբների մի մասի պասիվ արձագանքը: Գովեստի արժանացան ՌԱԿ կենտրոն եւ Ա. Չոպանյան ակումբները, ԹՄՄ Արիական շարժման արիներն ու արենուշները: Վրդովեցուցիչ համարվեց պետական ռադիոհաղորդման ղեկավարների անփույթ-անպատասխանատու վերաբերմունքը, որի կողմից հատկացված բարձրախոսի մեքենայի չժամանելու պատճառով հանրահավաքը նշանակված ժամանակից ուշ սկսվեց:

Հ. Պ.

Վերականգնման աշխատանքները թափ են առնում: Ինչպես տեղեկացրեց ԼՂՀ շինարարության պետական կոմիտեի նախագահ Էդուարդ Շահրամանյանը, այս տարվա ընթացքում Ստեփանակերտում վերականգնողական աշխատանքներ են կատարվել 383 օբյեկտներում, որից 16-ը՝ Շուշիում, լրիվ վերականգնվել են 140 շենքեր, որից 104-ը՝ բնակելի: Տարվա առաջին եռամսյակում կատարվել է շուրջ 49 մլն. ռուբլու աշխատանք: Դա կազմում է 1992 թ. փաստացի մակարդակի 92 տոկոսը: Մարտ ամսից սկսվել է Ստեփանակերտի ավերված սեփական տների վերականգնումը, որոնց թիվը հասնում է 500-ի: Ինչպես նշել է է. Շահրամանյանը, հանրապետության շրջաններում կատարվելիք վերականգնողական աշխատանքների համար կպահանջվի 3,5 մլրդ. ռուբլի: ԼՂՀ ՊՊԿ կարգադրությամբ ԼՂՀ շինարարության պետական կոմիտեն ձեռնամուխ է եղել շինմոնտաժային աշխատանքներին Մարտակերտի եւ Ասկերանի շրջաններում: Շահրամանյանի խոսքերով, հիմնական խնդիրը շինանյութերն են, որոնց մի մասը հայթայթվում է ԼՂՀ-ում, մի մասը ձեռք բերվում դրսից:

Վ. Ա.

Հայաստանի Ամերիկյան Համալսարան

ՀԱՀ-ը առաջարկում է սեմինար «Երկրաշարժի դասերը եւ նրա հետազոտությունը» թեմայով: Այն կվարի Կալիֆոռնիայի Բերկլիի համալսարանի պրոֆեսոր, կառուցվածքային ճարտարագիտության պատվավոր պրոֆեսոր Վիտելմո Բերտերոն:

Սեմինարը նվիրված է երկրաշարժերի բնույթը եւ նրանց ծագման պայմանների ուսումնասիրությանը, որոնք ստեղծում են քաղաքային եւ գյուղական վայրերի սեյսմիկ ակտիվությանը նպաստող պայմաններ: Սեմինարի ընթացքում սեյսմիկ ակտիվության վերահսկման համընդհանուր խնդրի հետ զուգընթաց կքննարկվեն նաեւ սեյսմիկ ճարտարագիտության դերը եւ նշանակությունը, մասնավորապես սեյսմակայուն նախագծումը եւ կառուցումը:

● Հատուկ ուշադրություն կդարձվի երկրաշարժերին պատրաստ լինելու միջոցառումների համակարգին: Վերջին տասնամյակի ընթացքում ունեցած իրադրությունների վերլուծությունը ցույց է տվել, որ սեյսմիկ ակտիվությունը ոչ թե նվազել, այլ աճել է: Վերջին երկրաշարժերից ստացված տվյալներն ու հետազոտությունների արդյունքները ի հայտ բերեցին այդ ակտիվության պատճառները: Բացի այդ ակնհայտ է, որ երկրաշարժերի դասերին պատշաճ կարեւորություն չի տրվում, եւ նրանք արագ կերպով մոռացվում են: Հետեւաբար, կխոսվի սեյսմակայուն շինությունների վերահսկողության ծրագրի ստեղծման անհրաժեշտության մասին, որը իր հերթին կպահանջի տարբեր բնագավառների մասնագետների միացյալ գիտելիքներն ու ջիգերը:

● Կտրվեն սեյսմակայուն նախագծման մեջ նոր կառույցների օգտագործման վերլուծությունն ու գոյություն ունեցող կառույցների ուժեղացման ուղիները:

Կուռուվեն արագ լուծում պահանջող խնդիրները: Հատուկ ուշադրություն կդարձվի սեյսմակայուն նախագծման հիմնական սկզբունքների ձեւակերպման եւ կիրառման հարցերին, հատկապես սեյսմակայուն կառույցների բնագավառում:

● Կառաջարկվի կոնցեպտուալ մեթոդոլոգիա նախագծի թվային մասի համար: Այդ հիմնված կլինի ստրուկտուրալ դինամիկայի, սիստեմային հնարավորությունների մեխանիկայի համընդհանուր նախագծման հիմնարար սկզբունքների եւ համապատասխան սեյսմակայուն շինարարության ընդունված համակարգին: Կքննարկվեն այդ մեթոդոլոգիայի հիմնական առավելությունները:

Զեկուցողի մասին

Պրոֆեսոր Բերտերոն աշխարհում սեյսմաճարտարագիտության հայտնի մասնագետ է, Կալիֆոռնիայի համալսարանի ճարտարագիտության վաստակավոր պրոֆեսոր: Հանդիսանում է Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանի պատվավոր պրոֆեսոր-խորհրդատու, որտեղ եւ վարում է դասախոսությունների շարք:

Մասաչուսեթսի տեխնոլոգիական ինստիտուտն ավարտելուց հետո դոկտոր Վ. Բերտերոն երկար ժամանակ աշխատել է որպես հետազոտող եւ խորհրդատու սեյսմակայուն կառուցվածքների նախագծման բնագավառում: Նա ամերիկյան եւ միջազգային ասոցիացիաների անդամ է եւ ունի բազմաթիվ պարգեւներ սեյսմաճարտարագիտության զարգացման բնագավառում զգալի ներդրումների համար:

Սեմինարը տեղի կունենա հինգշաբթի օրը, մայիսի 6-ին, 1993, երեկոյան ժամը 4.00-5.50: Այն կընթանա անգլերեն լեզվով, միաժամանակյա թարգմանությունը ապահովված է:

Մեր հասցեն է՝ 375019, Մարշալ Բաղրամյան պողոտա 40:

1915-1993

Ապրիլի 24-ը նշվեց նաեւ նախկին Խորհրդային Միության հայ համայնքներում

Հայ ժողովրդի նկատմամբ գործադրված մեծագույն ոճրագործության՝ ցեղասպանության օրը **Սանկտ Պետերբուրգի** հայ համայնքը նշեց քաղաքի լրագրողների տանը: Հավաքին ներկա էին քաղաքի իշխանությունների, հասարակության, գիտության եւ մշակույթի գործիչներ: Ելույթներում դատապարտվեցին Օսմանյան Թուրքիայի կատարած ցեղասպանությունը, այն համարելով մեծագույն ոճրագործություն մարդկության հանդեպ:

Նույն օրը միջոցառումը շարունակվեց քաղաքի հայկական եկեղեցում, որտեղ զոհերի հոգեհանգստի արարողությունը կատարեց հայ թեմի առաջնորդ հայր Եզրասը: Տեղի ունեցավ եկեղեցու նստավայրի բացման եւ օծման արարողությունը: Օրվա երկու միջոցառումները ցուցադրվել են Սանկտ Պետերբուրգի հեռուստատեսությամբ, լուսաբանվել տեղի մամուլում:

Ի դեպ, այս տարվա մարտ, ապրիլ ամիսներին արդեն լույս են տեսել Սանկտ Պետերբուրգի հայ եկեղեցական համայնքի «Հավատամք» թերթի առաջին երկու համարները հայերեն ու ռուսերեն:

Մինսկի «Հայաստան» ընկերությունը հայոց ցեղասպանության սգո արարողությունը կազմակերպել էր քաղաքի ռուսական եկեղեցու տարածքում տեղադրված, 1988 թ. դեկտեմբեր 7-ի երկրաշարժի զոհերի հիշատակին նվիրված խաչքարի մոտ: Հիշատակի օրվա միջոցառմանը ընկերության նախագահ Լեւոն Դարբինյանի հաղորդմամբ մասնակցում էին քաղաքի իշխանությունների եւ հասարակության, գիտության եւ արվեստի գործիչներ: Հոգեհանգիստ կատարվել է նաեւ նույն եկեղեցում:

Սիմֆերոպոլում զոհերի հիշատակին նվիրված միջոցառումը անցկացվեց քաղաքի հայկական գերեզմանոցում տեղադրված 1915 թ. զոհերի հիշատակը հավերժացնող խաչքարի մոտ: Այն բացել եւ ելույթ է ունեցել Ղրիմի հանրապետության Գերագույն խորհրդի պատգամավոր, համայնքի նախագահ Անուշավան Դանիելյանը: Ելույթներ են ունեցել քաղաքի հասարակության ներկայացուցիչներ, երեխաները ներկայացրել են Պ. Սեւակի, Հ. Շիրազի, Սիամանթոյի ստեղծագործություններից: Զոհերի հոգեհանգստի արարողությունը կատարել է Թեոդոսիայի տեր Երեմիա քահանան: Նույն օրը նմանատիպ միջոցառումներ են անցկացվել նաեւ Ղրիմի **Յալթա, Սեւաստոպոլ, Եվպատորիա** քաղաքներում:

Սամարղանդի «Լույս» մշակութային կենտրոնը հայ համայնքի ցեղասպանության զոհերի հիշատակին նվիրված արարողությունը կազմակերպել էր վերջերս համայնքին վերադարձված հայկական եկեղեցում (որտեղ այժմ ընթանում են վերանորոգման աշխատանքներ): Միջոցառմանը մասնակցել եւ հոգեհանգիստը կատարել է Ուզբեկստանի հայ թեմի առաջնորդ վարդապետ Սերովբե Իսախանյանը:

Պյատիգորսկում տեղի է ունեցել մեծ միջոցառում, որին մասնակցել են Ստավրոպոլի երկրամասի հայաշատ մի շարք վայրերի ներկայացուցիչներ: Բազմամարդ հանրահավաքում, որը տեղի է ունեցել հայկական եկեղեցում, ելույթ ունեցողները խոսել են հայ ժողովրդի մեծ ողբերգության, նրա հետեւանքների, ղարաբաղյան դեռեւս շարունակվող պատերազմի մասին: Հավաքին ներկա են եղել այլ համայնքների, քաղաքային իշխանությունների ներկայացուցիչներ:

Այնուհետեւ երեկոյան քաղաքում կազմակերպվել է երթ, որի ժամանակ մասնակիցներն իրենց բողոքն են արտահայտել Մեծ եղեռնի եւ ադրբեջանական ագրեսիայի դեմ:

Նմանատիպ հավաքներ են անցկացվել Ստավրոպոլի երկրամասի **Կիսլովոդսկ, Մինվոդի, Գեորգիեւսկ, Ժելեզնովոդսկ** եւ մի շարք հայաշատ քաղաքներում:

Դոնի Ռոստով: Ռոստովի համալսարանի մեծ դահլիճում տեղի հայկական համայնքը (նախագահ Գ. Խուրդոյան) կազմակերպել է գիտական կոնֆերանս, որտեղ կարդացվել են մի շարք զեկուցումներ հայկական եղեռնի մասին: Կոնֆերանսի մասնակիցներին ներկայացվել են մի շարք արխիվային փաստագրական նյութեր 1915 թ. իրադարձությունների մասին:

ՋԻՎԱՆ ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ
Սփյուռքահայության հետ կապերի կոմիտե

digitised by A.R.A.R.@

Ծրցան

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՕՐԵՆՔՆԵՐԸ ՊԱՐՏԱԴՐՈՒՄ ԵՆ

Ինչինն հասկանալի է, որ ոչ մի պատերազմ չի կարող հավերժ շարունակվել, և վաղ թե ուշ պատերազմող կողմերը նստելու են բանակցությունների սեղանի շուրջ՝ արձանագրելու բուն ռազմական գործողությունների արդյունքները, դրանք վավերացնելու կամ ճշգրտումներ մտցնելու, ճշտելու սահմանները և միմյանց հասցված վնասների փոխհատուցման խնդիրները եւ այլն: Եւ վայ նրան, ով բանակցությունների սեղանի շուրջ կնստի՝ թիկունքում ունենալով անկայուն ռազմաճակատ, քայքայված թիկունք, կորցրած տարածքներ ու խուճապահար բնակչություն: Ադրբեջանի դեմ պատերազմող Ղարաբաղն այս առումով մի շարք առավելություններ ունի, և ակնհայտ է, որ Ղարաբաղ-Ադրբեջան բանակցություններում, որից այնքան խուսափում է Ադրբեջանը, վերջինիս միակ հաղթաթուղթը Հայաստանի տնտեսությունը քայքայելու հնարավորությունն է, մի բան, որը հասկանալի պատճառներով միայն մասնակիորեն է անդրադառնում Ղարաբաղի վրա: Բացի այդ, Ղարաբաղ-Ադրբեջան բանակցությունների դեպքում Ադրբեջանը կորցնում է «ագրեսիայի ենթարկվածի» կարգավիճակով միջազգային աղմուկ-աղաղակ բարձրացնելու հնարավորությունը, որովհետեւ ստիպված կլինի ընդունել, որ երբ Ղարաբաղը հակամարտության կողմ է, ապա տարածքային ամբողջականության նույնքան իրավունք ունի, ինչքան Ադրբեջանը: Այլ կերպ ասած, Ղարաբաղ-Ադրբեջան երկկողմ բանակցությունների դեպքում Ադրբեջանը չի կարող թելադրող կողմ լինել և ստիպված պետք է լինի ավելի իրատեսորեն հաշվի առնել ռազմական գործողությունների անմիջական արդյունքները:

Բայց պատերազմը մնում է պատերազմ, և քանի դեռ այն շարունակվում է, պետք է մտածել ոչ թե միջազգային հանրության կողմից ընդունված և խաղաղ ժամանակների համար միանգամայն ընդունելի նորմերի խախտման անընդունելիության, այլ վերջին հաշվով անխուսափելի բանակցությունների սեղանին դրվելիք հաղթաթղթերի մասին: Ուրախ էլ ցավալի ու ծանր է, սակայն Ղարաբաղում պատերազմը կենսակերպ է դարձել: Այսօր երեսուն, բայց արդեն անհրաժեշտության թելադրանքով բավականին ամուր տնտեսությունն ապրում է իրեն պարտադրված պատերազմի հոգսերով:

Փոքր-ինչ այլ է Ադրբեջանի վիճակը՝ վերջինս մի կողմից չի կարող իր առաջին ինքնուրույն քայլերը սկսել տարածքային կորուստներով, մյուս կողմից պատերազմը խլում է նրա պաշարների զգալի մասը և դրանով իսկ թույլ չի տալիս տնտեսապես և քաղաքականապես ուժեղ գալ՝ ստիպելով շարունակ կախվածության մեջ մնալ հյուսիսից: Ճիշտ է, վերջերս Թուրքիան շատ կարգով Ռուսաստանից զենք գնեց և ներկայումս ուղարկում է Ադրբեջան, սակայն պատերազմի բեռը ու ծախսերն Ադրբեջանին պարտադրում են շատ էլ չոգեւորվել արեւմտյան եղբայրների աջակցությամբ և չհրաժարվել զենքի «ավանդական» մատակարարներից: Վերջին հաշվով, Ղարաբաղ-ադրբեջանական պատերազմը միջոց է Ադրբեջանին ստիպելու հրաժարվել ինքնուրույն և, հնարավոր է, նույնիսկ անկանխատեսելի քայլեր ձեռնարկելու փորձերից:

Արդեն իսկ միանգամայն հասկանալի է, որ այս պատերազմում միակողմանի զիջումներ չեն լինելու: Եւ երբ Ադրբեջանը ստիպված պետք է լինի զիջումներ անել իր տարածքի հաշվին (Ադրբեջանը շարունակում է համառորեն Լեռնային Ղարաբաղն իր տարածքը համարել և դրա համար բավականին հիմքեր ունի՝ գոնե միջազգային հանրության աչքում), ապա Հայաստանը կարող է նման զիջումներ անել Ղարաբաղի հաշվին (Հայաստանը Լեռնային Ղարաբաղն իր տարածքը չհամարելու բավականին հիմքեր ունի): Վերջին հաշվով ակնհայտ է, որ այս դեպքում ցանկացած փոխզիջում լինելու է հաղթանակ Հայաստանի Հանրապետության և պարտություն՝ Ադրբեջանի համար: Եւ բոլոր դեպքերում՝ Ղարաբաղի հաշվին: Իսկ Ղարաբաղի ինքնուրույնության մասին խոսել չարժե, ով վճարում է, ինքն էլ երաժշտություն է պատվիրում:

ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի վերջին ռազմական հաջողությունները կասեցվեցին: Կասեցվեցին արհեստականորեն՝ այն պահին, երբ ադրբեջանական բանակում ծագած խուճապն ու քայքայվածությունը հնարավորություն էին տալիս լիովին վնասազերծել Ղարաբաղին մերձակա բոլոր ռազմական հենակետերն ու վերջնականապես հեռացնել ռազմաճակատի գիծը խաղաղ բնակավայրերից: Ի՞նչ էր սա, «մեծահոգաբար» հակառակորդին պատասխան հարված հասցնելու հնարավորությո՞ւն տրվեց, թե վախեցան, որ դա կարող է ազդել Հայաստան հասնող կաթի փոշու քանակի վրա: Այս պատերազմը տարօրինակ է հենց նրանով, որ մինչեւ վերջ չեն գործում պատերազմական օրենքները: Եւ հենց սա է մտահոգություն առաջացնում, թե վաղը բանակցությունների սեղանի շուրջ ռազմական հաջողություններն ու հազարավոր կյանքեր արժեցած զինական նվաճումները կարող են էական դեր չխաղալ, և կրկին ամեն ինչ կարող է որոշվել գրչի մի շարժումով՝ ի չիք դարձնելով ամեն ինչից հուսախաբված ու անխնաբան զինական ուժին ապավինած Ղարաբաղի ժողովրդի հերոսական ջանքերը:

Պատերազմի օրենքներն ամենից առաջ ենթադրում են ամեն ինչ անել հաղթանակի համար: Հաղթանակի, և ոչ թե խաղաղության, որովհետեւ պարտությունը վերջին հաշվով նույնպես խաղաղություն է բերում: Եւ երբ Ադրբեջանը կամ Ղարաբաղը հայտարարում են, թե իրենք կողմ են խաղաղությանը, երկուսն էլ նկատի ունեն խաղաղություն հաղթանակի միջոցով: Խաղաղություն կհաստատվի այն դեպքում, երբ ձեռնտու է հակամարտող բոլոր կողմերին: Այս տարբերակը չի գործի, որովհետեւ առայժմ զիջելու ինչ-որ բան ունի միայն Ղարաբաղը: Սակայն խաղաղությունը կարելի է նաեւ պարտադրել: Գուցե սրանո՞վ է բացատրվում վերջին օրերի հարաբերական հանգիստը Ղարաբաղի ռազմաճակատներում: Հազիվ թե, որովհետեւ ադրբեջանական բանակի տեղական նախապատրաստությունները վկայում են, որ պատասխան հարված այնուամենայնիվ հնարավոր է: Այլ կերպ ասած՝ Ադրբեջանը Քելբաջարի շրջանը դեռեւս Ղարաբաղին համարժեք տարածք չի համարում և ձգտելու է կամ վերադարձնել Քելբաջարը, կամ Ղարաբաղից թողնել միայն Քելբաջարին համարժեք մի տարածք: Այս դեպքում որքանո՞վ էր նպատակահարմար Ադրբեջանին ուշքի գալու ժամանակ թողնել, մանավանդ, որ վերջինս շարունակ հայտարարում է, թե չի հաշտվելու Քելբաջարի կորստի հետ:

Պատերազմն ունի իր օրենքները, և ցանկացած շեղում կարող է ծանր հետեւանքներ ունենալ: Եւ պատերազմող պետությունն իրավունք չունի շարժվել այլ օրենքներով, որովհետեւ ռազմաճակատի ամրությունից կախված է ոչ թե իր ներկա կամ ապագա բարեկեցությունը, այլ բուն գոյությունը:

ԱՐՍԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Գյուղ

Հողին ջուր է պետք, եւ գյուղացին դրա դիմաց պետք է վճարի

Հայաստանում սկսվել է ոռոգման սեզոնը: Պետք է ոռոգվեն 286 հազար եւ ջրարբիացվեն 500 հազար հեկտար հողեր: Ոռոգման համակարգերն ինչպե՞ս են պատրաստվել, ի՞նչ հարցեր են հուզում ոռոգողներին: Այս հարցերով Սնարկի թղթակիցը դիմեց «Հայջրտնտ» հատուկ նշանակության պետական ձեռնարկության գլխավոր տնօրեն ՌԱԶՄԻԿ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆԻՆ:

– Հողերի սեփականաշնորհումն էական ճշգրտումներ մտցրեց ջրօգտագործման մեխանիզմի մեջ: Մեր ամբողջ համակարգն անցավ տնտհաշվարկի: Երբ նախկինում մենք գոյություն ունեինք պետության հաշվին, ապա այժմ ոռոգման ջուր ենք վաճառում: Իհարկե, դա պայմանավորված է շուկայական հարաբերություններով: Այս տարի մեկ խորանարդ մետր ջուրը միջին հաշվով կարժենա 1 ռուբլի 50 կոպեկ, այսինքն անցյալ տարվանից եռապատիկ ավելի: Բայց նույնիսկ խորանարդ մետրը 55 կոպեկ արժեքի պայմաններում ջրօգտագործողները պարտք են մնացել 650 միլիոն ռուբլի: Այլ կերպ ասած, մենք կարողացել ենք վերադարձնել պարտքի միայն 12 տոկոսը:

– Իսկ դա ինչո՞վ բացատրել, որտեղի՞ց այդ պարտքը:

– Իմ կարծիքով, շատ բան բացատրվում է գյուղացու հոգեբանությամբ: Չէ որ 70 տարում նա վարժվել էր ջուրն անվճար ստանալ, իսկ հիմա հարկավոր է վճարել: Իհարկե, դա դժվար է: Անդրադարձել են նաեւ ռազմական գործողությունները սահմանամերձ շրջաններում, որտեղ փաստորեն 18 հազար հեկտար հողերում գյուղատնտեսական աշխատանքներ չեն կատարվում: Ջրի դիմաց չվճարելու միտումը բավական կենտրոնական է: Իհարկե, մենք կարող էինք փակել ջուրը, բայց այդ ծայրահեղ միջոցին չդիմեցինք, հասկանալով, որ առանց ջրի գյուղացիները յոլա չեն գնա: Տարեսկզբից կարողացել ենք հավաքել մոտ 60 միլիոն ռուբլի, որը թույլ տվեց ձեռք բերել վառելիք, շինանյութեր և պատրաստել ոռոգման համակարգերի նախապատրաստումը Արարատյան դաշտում և ցածրադիր գոտու շրջաններում:

– Քանի որ խոսք բացվեց ոռոգման նոր սեզոնին նախապատրաստվելու մասին, պատմեք ավելի մանրամասն:

– Մեզ հաջողվեց ժամանակին նախապատրաստել գլխավոր, միջտնտեսային և ներքին ջրանցքները: Սակայն մեծ դժվարություններ կան պոմպակայանները, խոր ջրհորերը և դրանց էլեկտրամեխանիկական սարքավորումները շահագործման նախապատրաստելու գործում: Բանն այն է, որ ձմռանը գողացվել է տրանսֆորմատորային յուղը և թալանվել են պոմպակայանները, որոնք պետք է հանձնվեին գյուղական խորհուրդներին և ջրատնտեսական կազմակերպություններին:

Ահա այսպիսի անմխիթար ժառանգություն ենք ստացել: Գյուղատնտեսության նախարարությունը և «Հայջրտնտ»-ը կառավարությանը դիմեցին, խնդրելով միջոցներ հատկացնել շարքից դուրս եկած համակարգերը ժամանակին նախապատրաստելու համար: Հատկացվեց 681 միլիոն ռուբլի, որը կծախսվի առաջնային կերպով՝ սահմանամերձ շրջաններում զինակոծություններից վնասված ոռոգման կառույցների վերականգնման, ոռոգման համակարգերի նախապատրաստման, հակահեղեղային միջոցառումների անցկացման, պոմպակայանների վերանորոգման, պոմպերի, տրանսֆորմատորային յուղերի և խողովակների ձեռքբերման համար:

– Ի՞նչ է արվում, որպեսզի չկրկնվի ջրի վարձի գանձման անցյալ տարվա պատմությունը:

– Անցյալ տարվա դասը մեզ համոզեց, որ հարկավոր է արմատապես փոխել մեխանիզմը: Եվ այս տարի մեր շրջանային կազմակերպությունները ջրի մատակարարման պայմանագրերն արդեն կնքում են անմիջականորեն գյուղական խորհուրդների հետ, նրանց տրամադրության տակ դնելով ջրբաշխների խմբեր: Հիմա ջուրը մատակարարվում է մոտավորապես 100 հազար հեկտար հողերի: Սակայն Արարատյան դաշտի շրջաններում զգալի մակերեսների վրա առայժմ չեն գործում խորքային պոմպեր, որոնց էլեկտրասարքավորումները տնօրինում է «Հայէներգո» պետական ձեռնարկությունը:

– Ի՞նչ հեռանկարներ ունի ճյուղը, ի՞նչ է արվում ոռոգման և ջրարբիացման համակարգերի կատարելագործման համար:

– Չնայած շրջափակմանը, ոռոգողներն աշխատել են իրենց հնարավորությունների առավելագույն չափով: Ահա արդեն երկրորդ տարին է, ինչ մենք գործակցում ենք ՖԱՕ միջազգային բանկի հետ, որի ներկայացուցիչները մայիսին կրկին պետք է Երեւան ժամանեն: Մշակվել է երեք գլխավոր ջրանցքների, 12 պոմպակայանների խողովակաշարերի վերակառուցման, հինգ ջրամբարների հիմնանորոգման երկամյա ծրագիր:

– Ո՞րն է Ձեր վերջնական կանխատեսումն այս տարվա համար:

– Ես տրամադրված եմ լավատեսորեն: Կարծում եմ, մեզ կհաջողվի հավաքել ոռոգման ջրի համար նախատեսված գումարը և այդ միջոցները հատկացնել մեր կարիքներին: Վերջին հաշվով, ամեն ինչ հիմնված է ֆինանսների վրա: Եւս մեկ բան: Ելնելով տարվա ջրայնության գնահատականից, ընթացիկ տարին միջինից բարձր ցուցանիշ ունի: Սա նշանակում է, որ աղբյուրների թիվը պետք է լիովին բավարարի գյուղատնտեսական մշակաբույսերի ջրի կարիքները:

ՍՏԵՓԱՆ ՂԱՐԻԲՅԱՆ
Սնարկ

Ջավախք

«Շուկան մեկ տնտեսաձեւով գոյություն ունենալ չի կարող»

Վրաստանի կառավարության 1992 թ. սեպտեմբերի 22-ի թիվ 949 որոշումով և դրան նախորդող հողի կարգավիճակի մասին դեկրետով նախատեսվում է Վրաստանում անցնել բազմատնտեսաձեւ կարգավիճակի, ինչը մեծ աղմուկ է հանել նաեւ Ջավախքում:

Ըստ այդ որոշումների, առաջարկվող տնտեսաձեւերը հինգն են՝ գյուղացիական-ֆերմերային, գյուղացիական-ընտանեկան տիպի տնտեսություններ, ագրոֆիրմային, կոոպերատիվ հիմունքով և բաժնետիրական ընկերություններ:

«Այդ որոշումների հիմնական նպատակն այն է, որ շուկայում ունենանք տարբեր տնտեսաձեւեր ու տարատեսակ ապրանք արտադրողներ: Շուկայական տնտեսություն ասելով ես հասկանում եմ բազմատնտեսաձեւ տնտեսություն: Ուստի նախկին պետական և կոլեկտիվ տնտեսություններին իրավունք է տրված ստեղծել պետական ձեռնարկություններ՝ առաջարկվող հինգ տնտեսաձեւերի համար էլ նախօրոք ստեղծելով հավասար պայմաններ շուկայական մրցակցությունում: Հակառակ դեպքում այսօր շուկան մի տնտեսաձեւով գոյություն ունենալ չի կարող», մեր զրույցի ընթացքում ասաց Ախալքալաքի շրջանային գյուղվարչության փոխնախագահ Աղաս Շիրակցյանը:

Իսկ ինչպե՞ս են ջավախքցիները ընկալում նշված որոշումները: Իհարկե, ոչ միանշանակ, քանի որ որոշումը հնարավորություն է տալիս, որ նույն տնտեսության ներսում լինեն բոլոր տնտեսաձեւերը միասին: Ջավախքցիների մեծ մասի մեջ գերիշխում է այն կարծիքը, թե գյուղացիական-ընտանեկան (մասնավոր) տնտեսաձեւն իրենց կհանի ստեղծված տնտեսական ծանր ճգնաժամից: «Իմ կարծիքով, նրանք սխալվում են մասնավոր տնտեսության կողմնակից լինելով: Ավելի նպատակահարմար է Ախալքալաքի շրջանի ուժեղ տնտեսությունները վերածել ագրոֆիրմայի (իրենց արտադրանքն իրենք են իրացնում), իսկ լեռնային վնասաբեր տնտեսությունները (5-10 տնտեսություն) վերածել գյուղական-ֆերմերային և կոոպերատիվ տնտեսությունների: Չի բացառվում նաեւ բաժնետիրական ընկերությունների ստեղծումը: Դրանով շրջանում կստեղծվեն բազմակացութաձեւ տնտեսություններ, որոնք շուկան կհարստացնեն բարձր որակի մթերքներով», ասաց Ա. Շիրակցյանը: Կան նաեւ դրա հետ կապված բազմաթիվ բարդություններ. տնտեսությունները գրվելու դեպքում տեխնիկայի հարցը մնում է անորոշ:

Մյուս կողմից, այս որոշումները չեն տարածվում 21 կմ շառավղով սահմանամերձ գոտում եղած տնտեսությունների վրա, որի մեջ ընկնում են շրջանի 10 տնտեսություններ: Իսկ Թուրքիայի հետ սահմանամերձ երկու գյուղեր (Կարծախ, Խավեթ) գտնվում են Վրաստանի զինված ուժերի տնօրինության տակ, որն էլ նշված տարածքում այդ գյուղերին իրավունք չի տալիս ընտրելու վերը հիշատակված հինգ տնտեսաձեւերից ոչ մեկը: Փաստորեն այդ գոտում գտնվող տնտեսությունները մնում են հին կարգավիճակով: Իսկ ինչո՞վ են մեղավոր սահմանամերձ գյուղերի բնակիչները, որ որոշումը նրանց սեփականություն ունենալու իրավունք չի տալիս: Պետք է կարծել, որ դեռեւս մայիսին հողի մասին ընդունված որոշման «21 կմ շառավղով սահմանամերձ գոտու» մասին կետն ունի իր «թաքնված» պատճառները:

Ձմեռը մարդիկ ասում էին, թե մինչեւ գարուն մտածելու ժամանակ կա: Սակայն գարունը եկել է, և դիզելային վառելանյութի ու բենզինի աճող գների հետեւանքով դժվարացել է վարուցանք կատարելը: Ընդհանուր անկումն ու քաոսն էլ չեն հարցնում, թե ով ինչ տնտեսաձեւ է ընտրել, բոլորին հարվածում է հավասարաչափ: Եւ դեռեւս մի քանի տարի է պետք, որ մարդիկ կարողանան լավն ու վատը զանազանել:

ՄԻՍԱՔ ԹՈՐՈՍՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Ջավախք

«ԿԱՊՐՈԼԻՏ» ֆիրման եւ «ԲԻՈԿՈՆՎԵՐՍԻԱ» ասոցիացիան

Զրվեժ ավանի պահեստից վաճառում են կենսահումուս:
Մեծածախ գնորդների համար սահմանված է 20 տոկոս զեղչ:

Վճարը ցանկացած ձեւով

Հեռախոսներ՝ 27-81-91, 58-04-26, 58-54-27, 56-83-31:

digitised by A.R.A.R.@

Հանդիպում

Ֆելիքս Մամիկոնյան. «ՄՈՍԿՎԱՆ ՄՈՍԿՎԱ Է ՄՆՈՒՄ ԵՎ ՄԵՐ ԿԱՊԵՐԻ ՄԵԾ ՄԱՍՆ ԱՅՍՏԵՂՈՎ Է ԱՆՑՆՈՒՄ»

Մոսկվայում գործող Հայաստանի Հանրապետության մշտական ներկայացուցչությունը դեսպանատուն դառնալու թերեւս ամենամեծ ճանապարհին է անցել: Սակայն մինչեւ օրս այն վերափոխելու մասին հրամանագիրը չի հրապարակվել: Ասում են, այն դրված է ՀՀ նախագահի սեղանին: Իհարկե, ներկայացուցչությունում արտաքին որոշ փոփոխություններ կատարվել են, սկսած քաղաքացիների ելումուտի խստացումից, վերջացրած կադրային փոփոխություններով: Ստեղծվել է նաեւ հյուպատոսական բաժին, որի աշխատակիցները մինչեւ հիմա լավ չեն պատկերացնում իրենց գործն ու պարտականությունները եւ որ ամենակարեւորն է, ամենեւին չեն համապատասխանում իրենց աշխատատեղին: Մեր մշտական ներկայացուցիչը՝ ՖԵԼԻՔՍ ՄԱՄԻԿՈՆՅԱՆԸ, նորանկախ Հայաստանի առաջին դեսպանն է, որ երկու տարի առաջ՝ 1991 թ. նշանակվեց ներկայացուցչի պաշտոնում եւ լավ թե վատ կատարեց իր աշխատանքը: Ինչպե՞ս նրան հաջողվեց վերափոխել ներկայացուցչությունը եւ նախապատրաստել դեսպանատուն անցնելու համար: Այս հարցով կ սկսեցինք զրույցը նրա հետ:

— Կյանքն ապացուցեց, որպեսզի մենք վերափոխվենք: Երբ ընդունվեցի աշխատանքի, այն ժամանակ կար ԽՍՀՄ Նախարարների խորհուրդ, իսկ ես ՀՀ Նախարարների խորհրդի ներկայացուցիչն էի, մասնակցում էի ԽՍՀՄ կառավարության նիստերին, լրատվություն հաղորդում Հայաստան: Դրան զուգահեռ նպաստում էի մեր նախարարությունների կողմից բարձրացված հարցերի լուծմանը, տնտեսական ծրագրերի իրագործմանը: Մեր աշխատանքի մյուս կողմը Հայաստանի եւ կենտրոնական կառավարության փոխհարաբերություններն էին: Քաղաքական գործն ավելացավ Ղարաբաղի խնդրի առնչությամբ: Այդ հարցով զբաղվում էին ոչ միայն երկու երկրների՝ Հայաստանի եւ Ռուսաստանի կառավարությունները, այլեւ քաղաքական ղեկավարությունը: Փաստորեն, մեր աշխատանքն ստացավ մի նոր բովանդակություն, որ մինչ այդ չկար: Դա դժվար էր, որովհետեւ աշխատակազմը պատրաստ չէր: Հիմա էլ դժվար է ասել, թե երկու տարում շատ բանի հասանք, թե ոչ: Ես նույնպես ինքնաստիպ եմ տրամադրված: 1991 թ. մայիսից սկսած մենք տարանք ակտիվ քաղաքական աշխատանք, դա Գետաշենն էր, հայ բնակչության բռնի տեղահանումը:

Այլ հարց է, թե մենք ինչ արդյունքի հասանք: Անկախության հռչակումից հետո միայն սկսեցի կատարել Հայաստանի դեսպանի պարտականությունները: Եթե Երեւանում մինչեւ հիմա կան 5 դեսպանություններ, ապա Մոսկվայում դրանց թիվը տասնյակ անգամ ավելի է, դրանց մեջ նաեւ այն երկրները, որոնց դեսպանները համատեղության կարգով ներկայացված են նաեւ Հայաստանում: Դրանց հետ տարվող աշխատանքի ողջ ծանրությունը նույնպես ընկնում է Մոսկվայի հայկական դեսպանատան վրա:

Օբյեկտիվ պայմանները բերեցին, որպեսզի մոսկովյան դեսպանությունն իր վրա վերցնի նաեւ արտգործնախարարության որոշ գործառույթներ: Մենք ամեն շաբաթ 4-5 բանակցություններ ենք վարում տարբեր երկրների ներկայացուցիչների հետ:

Վերափոխվեցին նաեւ մեր տնտեսական պարտականությունները: Կենտրոնական մարմինների փոխարեն, մենք առաջինը սկսեցինք բանակցություններ վարել Մոսկվայում ներկայացված այն օտարերկրյա ֆիրմաների հետ, որոնք կարող էին հետաքրքրություն ներկայացնել Հայաստանի համար:

Մյուս ոլորտը հյուպատոսական բաժինն է, որի հետ դուք շփվել եք, եւ արդեն իսկ դժգոհություն եք հայտնում: Բանն այն է, որ այդ բաժնում կա 3 աշխատող, որոնք կատարում են տեխնիկական աշխատանք՝ Հայաստանի քաղաքացիների անձնագրերը հաստատելով օտարերկրյա դեսպանատներ:

Այսօր կյանքն ապացուցում է, որ մենք պետք է պաշտպանենք հայ մարդկանց շահերը Մոսկվայում, եւ դրա համար անչափ անհրաժեշտ է հյուպատոսական բաժնի ստեղծումը:

Մյուս հարցը մեր աշխատանքներն են հայկական համայնքի հետ: Դա էլ ունի իր դժվարությունները, որովհետեւ Հայաստան-Ռուսաստան արդի հարաբերությունների ոլորտում նրանք հայտնվել են նոր կարգավիճակում, որպես Մոսկվայում ապրող հայեր: Պարզ է, նրանք դժգոհում են այդ վիճակից, որ այլեւս չեն օգտվում նախկին ԽՍՀՄ մայրաքաղաքում ապրող քաղաքացիների իրավունքներից, ուզում են օգտվել նախկին արտոնություններից: Մեր ամենօրյա ուշադրության կենտրոնում են մնացել նաեւ փախստականները: Ընդհանրացնելով ասեմ, որ այդ 4 հիմնական ուղղություններով էլ շարունակում ենք աշխատել:

— Իսկ ինչո՞ւ է ուշանում դեսպանատան ստեղծումը:

— Այդ մասին մենք մի անգամ էլ ենք խոսել: Բանն այն է, որ դեռ անկախության հռչակումից հետո այդ հարցը դրվեց, անգամ կառավարությունն առանց մեզ հետ համաձայնեցնելու մի որոշում ընդունեց, բայց ես նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին բացատրեցի խնդիրը նման ձեւով լուծելու ժամանակավրեպությունը: Ո՞րն է դա: Մեր արտգործնախարարությունը տնտեսական համապատասխան ծառայություն չունի: Իսկ Մոսկվայի մեր ներկայացուցչությունը տնտեսական լայն կապեր է պահպանում Ռուսաստանի հետ: Եթե դառնայինք դեսպանատուն, այդ բոլոր աշխատանքները պետք է լուծվեին արտգործնախարարության միջոցով:

— Դուք կարող էիք բացել առեւտրական ներկայացուցչություն:

— Դրա համար պետք էր Ռուսաստանի կառավարության համաձայնությունը, նոր աղյուսակ էր պետք ստեղծել: Միգուցե դուք ճիշտ եք: Բայց այդ երեւույթը՝ առեւտրական ներկայացուցչությունները, բնորոշ էին միայն սոցիալիստական երկրներին: Արտասահմանում ամեն մի ֆիրմա ունի իր ներկայացուցիչը: Այսինքն մենք միջանկյալ փուլում էինք, եւ դա պահանջում էր մի քիչ անորոշ կազմակերպություն: Մի ուրիշ խնդիր էլ կար, որ Ռուսաստանը զգուշացրել էր, թե եթե դառնաք դեսպանատուն, ապա բոլոր ծախսերը ուրիշ փոխարժեքով կգանձվեն տարադրամով: Ըստ էության ոչինչ չէր փոխվի, բացի ձեւական դեսպանի նշանակումից ու նրա մեքենային դրոշ ամրացնելուց: Ադրբեջանն ու Վրաստանը նույնպես մինչեւ հիմա դեսպանատուն չեն բացել, Ղազախստանինը կոչվում է դեսպան-լիազոր ներկայացուցիչ:

— Բայց երբ այդպիսի տրամաբանությամբ շարժվենք, Հայաստանը երբեք Մոսկվայում դեսպանատուն չի ունենա:

— Մենք հասել ենք այն եզրին, որ հարց է ծագում, իմաստ ունի դեսպանատուն բացել, թե ոչ: Ես հակված եմ, որ դեսպանատունը ինչ-որ խորհրդանիշ է եւ դա պետք է ունենալ: Ես չեմ ասում, թե մենք դեմ ենք: Բայց հարց է ծագում, թե ինչպիսին կլինի այդ նոր դեսպանատունը: Իմ կարծիքով, այն երկու մեծ բլոկ պետք է ունենա՝ քաղաքական եւ տնտեսական: Մյուսը հյուպատոսական բաժինն է, որը պետք է վերածել ծառայության:

— Իսկ դուք ձեր առաջարկների մասին տեղեկացրե՞լ եք ղեկավարությանը:

— Բանավոր կարգով ես մի քանի անգամ առաջարկել եմ նախագահին, բայց այդ առումով ես մի քիչ վատ վիճակում եմ: Քանի որ նախագահը պետք է դեռ դեսպան նշանակի, եւ այդ դեսպանը պետք է ներկայացնի իր կարծիքը: Դա նրա իրավունքն է՝ ներկայացնել դեսպանատան կառուցվածքը:

Իմ պատկերացմամբ, Ռուսաստանում Հայաստանի դեսպանատունը պետք է տարբերվի մյուսներից, որովհետեւ մեր կապերի 80 տոկոսը Ռուսաստանի հետ են: Բացի այդ, ես արդեն նշեցի օտարերկրյա դիվանագետների մեծ բանակի ներկայությունը Մոսկվայում, որը դեսպանատանն իրավունք պետք է տա ունենալ արտգործնախարարությանը հատուկ որոշակի գործառույթներ: Դեսպանը մեծ հնարավորություններ պետք է ունենա: Որեւէ, պետք է ճշտորոշել նաեւ դեսպանի կարգավիճակի հարցերը: Նա մեծ աշխատանք կարող կատարել, եթե նրան այդ հնարավորությունները տան:

— Դրա համար ես կցանկանայի ձեր ուշադրությունը հրավիրել կադրերի ընտրության վրա: Հաշվի առնելով, որ այստեղ պետք է հսկայական աշխատանք կատարվի, ուրեմն պահանջվում է պրոֆեսիոնալ աշխատակազմ: Որքան ինձ հայտնի է, նախկինի կեսից ավելին պահպանվել է: Նրանք Ռուսաստանի քաղաքացիներ են, կոփվել են հին համակարգում: Նորերն էլ դեռեւս դիվանագետներ չեն, եթե չասեմ ոչ պրոֆեսիոնալներ: Ինչպես եք համատեղելու դեսպանատան աշխատանքները, եթե հները չգիտեն նոր ձեւով աշխատել, իսկ նորերն էլ փորձառություն չունեն:

— Դա մեզ համար ամենածանր խնդիրն է: Երբ ես եկա աշխատելու, հին աշխատողներից չազատվեցի, որովհետեւ պետք էր ինչ-որ ժամանակ գոնե օգտագործել նրանց փորձը, կապերը: Դրանով ես փրկեցի հիմնարկության աշխատունակությունը: Իսկ ներկայացուցչությունը գտնվում էր ծանր վիճակում: Նախ մեր աշխատավարձերն ստանում ենք Երեւանից, իսկ Մոսկվայի համար դրանք շատ ցածր են, ինչը մեզ հնարավորություն չի տալիս այստեղ գտնվող լավ մասնագետների հրավիրել աշխատանքի:

Ռուսաստանի ԳԽ խորհրդարանին, օրինակ, ինձնից երկու անգամ ավելի աշխատավարձ է ստանում: Այնուհետեւ, չկան բնակարաններ:

— Հայաստանը Մոսկվայում շենքեր ունի, որ կարող էր օգտագործել:

— Դրանց վերանորոգման համար 300-400 մլն ռուբլի է պետք, որը մենք չունենք: Բացի այդ, շինարարությունն այստեղ օրեցօր թանկանում է: Մինչեւ դեսպանատուն չլինի, այդ հարցը չպարզվի, այդ գումարները բյուջեից ոչ ոք մեզ չի տրամադրի: Մի բնակարանն այսօր Մոսկվայում արժե 30 մլն ռուբլի:

— Ի՞նչ սկզբունքով եք ընտրում կադրերին:

— Ես ընտրում եմ մարդկանց, որոնք ինչ-որ գործեր կարողանան կատարել: Մի քանի բեկերներ ունենք, որոնք ինձ հետ կիսում են տեղի դժվարությունները: Սակայն, որքան էլ [illegible], միեւնույն է, նրանք չեն [illegible]: Մյուս կողմից, նման աշխատավարձով ոչ մի [illegible] մեզ մոտ չի մնում: Նրանք աշխատում են օտարերկրյա ֆիրմաներում եւ տասնապատիկ ավելի դրամ վաստակում: Եթե ֆինանսական խնդիրը լուծվի, Մոսկվայից դժվար չէ կադրեր գտնել:

Այլ խնդիր է, երբ, օրինակ, Մոսկվայում բնակվող փորձված հայ դիվանագետներին հրավիրեն Երեւան, մի քանի ամսով նրանք այնտեղ աշխատեին երիտասարդ դիվանագետների հետ, դա գոնե ինչ-որ օգուտ կտար: Դա կարելի է անել պայմանագրային ձեւով եւ ինչ-որ տեղ փակել դիվանագիտական դպրոցի բացակայության բացը:

— Երկու տարի առաջ մենք շոշափեցինք մամուլի կենտրոնի հարցը, բայց մինչեւ օրս նման ծառայություն չստեղծվեց: Ո՞րն է դրա պատճառը:

— Կրկին մասնագետի հարցն է: Մեր մի խորհրդատուն տարեկան ստանում է 1 մլն ռուբլի: Թեեւ հարց է ծագում, իսկ ինչ դեր պիտի ունենար մամուլի կցորդը: Մեր աշխատողներն ինչ-որ կերպ փոխարինում են կցորդին: Ուրիշ հարց է, լավ թե վատ: Ես եւ իմ աշխատակազմի ղեկավարն այդ գործը ինչ-որ կերպ կատարում ենք:

Դրանից զատ, այժմ առաջվա պես մամուլը մեզ չի խեղդում: Քանի որ Երեւանում ստեղծվել են նոր մամուլի ծառայություններ, եւ նրանց ղեկավարներն անմիջականորեն տալիս են անհրաժեշտ մեկնաբանություններ: Հետո, մամուլի խորհրդատու պահելու համար մենք պետք է ունենանք քաղաքականություն հասկացող երիտասարդներ, որոնք կարողանան ճիշտ մեկնաբանել Հայաստանի դիրքորոշումն՝ այս կամ այն հարցի վերաբերյալ:

— Մի այլ հարց, կապված ձեր գործունեության շրջանակների հետ: Տպավորություն է ստեղծվել, թե դուք գործում եք ոչ թե Ռուսաստանի, այլ միայն Մոսկվայի համար: Չե՞ք պատրաստվում ընդարձակել ձեր գործունեության սահմանները:

— Իհարկե, մենք պետք է հյուպատոսական ծառայություններ ունենանք Ռուսաստանի տարբեր մայրերում՝ Ստավրոպոլում, Նովոսիբիրսկում եւ այլուր: Բայց դրա համար նորից պետք են բարձր աշխատավարձ եւ բնակարաններ: Մենք արդեն իսկ ծանր տնտեսական վիճակում ենք, չենք կարողանում ժամանակին վճարել, ուր մնաց նորերը բացենք:

— Անցնելով քաղաքական ոլորտին, կցանկանայինք իմանալ, թե անցած երկու տարիների ընթացքում ինչ հարաբերություններ եք հաստատել այլ երկրների ներկայացուցիչների հետ:

— Իմ աշխատանքի էությունը Հայաստանն այստեղ ներկայացնելն է: Բայց Ռուսաստանի ԳԽ նախագահության անդամների, արտգործնախարարության ներկայացուցիչների, կառավարության անդամների հետ շատ գործնական կապեր ենք հաստատել: Ես անձնական լավ հարաբերություններ եմ հաստատել Թուրքիայի, Ճապոնիայի, Ավստրիայի, Ֆրանսիայի, Անգլիայի, Բուլղարիայի դեսպանների հետ:

Թուրքիայի հետ քաղաքականության մի մասը կատարվում է այստեղ, Մոսկվայում, մեր երկու երկրների միջեւ հարաբերությունների միջոցով: Օրինակ, 100 հազար տոննա հացի ուղարկման մեջ մեր ներդրումը նույնպես կար: Այժմ ձգտում ենք, որ ինչպես էլեկտրաէներգիան Մոլդովայից կամ Ուկրաինայից, Ռումինիա-Բուլղարիա-Թուրքիա ճանապարհով հասնի Հայաստան: Դա ծավալուն աշխատանք է, եւ մենք ձգտում ենք այդ կապերն ընդլայնել: Նույնը վերաբերում է Իրանին, որի դեսպանատունը Հայաստանում բացելուց առաջ մենք մեծ նախապատրաստական աշխատանք տարանք Մոսկվայում:

Ադրբեջանի դեսպանատան հետ նորմալ հարաբերություններ են, եւ [illegible] փոխանակումը կատարվում է մեր միջոցով: Ադրբեջանի հետ Հայաստանը մինչեւ հիմա անմիջական կապ չունի, եւ փաստաթղթերն ուղարկվում են Մոսկվայի մեր դեսպանատուն, իսկ այստեղից՝ Երեւան:

— Իսկ Ռուսաստանում տեղի ունեցող քաղաքական վայրիվերումներին ինչպե՞ս եք վերաբերվում:

— Դա, իհարկե, Ռուսաստանի ներքին գործն է:

Բայց հայերս կարիք ունենք կայուն Ռուսաստանի: Որքան այստեղ վիճակը կայուն լինի, այնքան կայուն կլինի նաեւ Անդրկովկասի վիճակը: Անկայունությունը կխանգարի նաեւ մեզ:

Մենք ուշադիր հետեւում ենք այստեղ տեղի ունեցող ընթացքներին, ձգտում ենք դրանց գնահատականները ժամանակին հասցնել Հայաստանի ղեկավարությանը: Ես կարծում եմ, որ Հայաստանում կան ուժեր, որոնք ցանկանում են Ռուսաստանի անկայունությունն օգտագործելով ինչ-որ բանի հասնել: Մինչդեռ բոլորին պարզ է, որ Ռուսաստանի հարցում Հայաստանի քաղաքական ուժերի կռիվն այն է, թե ով ումից ավելի շատ է սիրում Ռուսաստանը: Իսկ մենք մեր կողմից աշխատում ենք ռուսական քաղաքական ուժերի հետ որոշակի աշխատանք տանել, որպեսզի Հայաստանի տեսակետը խեղաթյուրված չընկալվի, ճիշտ հասկանան Հայաստանի քաղաքականությունը եւ Հայաստանի դերը Ռուսաստանի համար:

— Ձեր գնահատումներով, ի՞նչ է այսօր Հայաստանը ներկայացնում Ռուսաստանի համար: Ի՞նչ շահեր ունի Ռուսաստանը:

— Հետաքրքիր հարց է, որովհետեւ հաճախ են մեզ մեղադրում, թե ինչու ենք հեռանում Ռուսաստանից: Բայց ողջ հարցն այն է, թե նրանք ո՞րտեղ են մեզ հետ լինել: Շրջանի քաղաքական արժեքը Ռուսաստանի կողմից չէր ընկալվում, բայց մենք ռուսներին բացատրում էինք, թե կորցնելով Անդրկովկասը, իսկ այնուհետեւ՝ Հյուսիսային Կովկասը, կորցնում եք Ռուսաստանի հարավը: Իսկ Ռուսաստանի կայունությունն ինչ-որ չափով Անդրկովկասում է պահպանվում: Ուստի Ռուսաստանը պետք է որոշի, մնում է Անդրկովկասում, թե ոչ:

Հարցազրույցը վարեց
ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱՄՆ

«ԿՈՆԴՈՐԸ» ՉՊԵՏՔ Է ԱՆՀԵՏԱՆԱ ԱՄՊԵՐԻ ՄԵՋ

«Կոնդոր» ռազմական նպատակների համար նախատեսված ամերիկյան անօդաչու ինքնաթիռը, կարող է ոչնչացվել պաշտպանության նախարարության կողմից, որը նրա կառուցման համար տասը տարվա ընթացքում ներդրել էր 300 միլիոն դոլար եւ այլեւս մտադիր չէ այն օգտագործել: Ամերիկացի գիտնականները ուզում են ռազմական ինքնաթիռը փրկել գիտական նպատակների համար:

Գիտնականների կարծիքով, «Կոնդոր» անօդաչու ինքնաթիռը, որը թռչում է մեծ բարձրության վրա եւ ծառայում է ռազմական նպատակների, կարող է արմատապես վերափոխել օզոնային անցքերի եւ մթնոլորտային այլ երեւույթների հետազոտման համար գիտահետազոտական աշխատանքները: Սակայն գիտնականները վախենում են, որ ինքնաթիռը կոչնչացնեն ավելի շուտ, քան կորոշեն, որ այն կարելի է օգտագործել գիտական նպատակներով: Օդերեւութաբանները համոզում են պետական գիտական գործակալություններին արագորեն մշակել այդ ինքնաթիռի ձեռքբերման եւ գիտական նպատակներով օգտագործման հնարավորությունը:

«Կոնդորը», որը թարգմանվում է անգղ, Պենտագոնի համար կառուցել է Boeing կորպորացիան որպես լրտեսական ինքնաթիռի նախատիպ, որն ունի թեւերի ավելի մեծ շրջվածք, քան Բոինգ-747-ը: Հաշվարկված է, որ ինքնաթիռի մշակումը Պենտագոնի եւ զինվորական այլ գերատեսչությունների վրա նստել է 300 միլիոն դոլարից ավելի: Այժմ «Կոնդորը» կանգնած է Վաշինգտոն նահանգում, Boeing-ի համալիրում: Փորձնական թռիչքներից մեկի ժամանակ նա սահմանեց բարձրության ռեկորդ, եւ Պենտագոնի ներկայացուցիչներն այդ մեքենայից շատ գոհ մնացին: Սակայն ինքնաթիռի մշակման մեջ միջոցներ ներդնող գործակալությունները, որոնք կապված են պաշտպանության նախարարության հետ, պնդում են, որ «Կոնդորն» իրենց այլեւս պետք չէ, եւ որ իրենք չեն կարող նրան պահելու համար տարեկան ծախսել 1,8 միլիոն դոլար:

Օդերեւութաբանները գտնում են, որ այդ ինքնաթիռի ոչնչացումն ուժերի եւ միջոցների աններելի ծախս կլինի: Չէ՞ որ «Կոնդորն» ընդունակ է թռչել ավելի բարձր, քան հատուկ ինքնաթիռները, սակայն արբանյակային տվյալներից զգալիորեն ցածր, իսկ դա թույլ կտա ուսումնասիրել մթնոլորտային այն շերտերը, որոնցում ընթանում են երկրի օզոնային շերտի եւ համընդհանուր ջերմացման երեւույթները: Բացի այդ, գիտնականների կարծիքով, այդ ինքնաթիռն օդային տարածքում կարող է լինել մի քանի օր եւ ուսումնասիրել երկրի մթնոլորտի այն հեռավոր գոտիները, ուր օդաչուներով ինքնաթիռ ուղարկելը վտանգավոր է: Այդ ինքնաթիռի վրա կարելի է նաեւ փորձարկել արբանյակների համար տարբեր սարքավորումներ:

«Կոնդորը» գիտական հետազոտությունների համար հազվագյուտ հնարավորություն է, որպես գիտնական, ամեն կերպ աջակցում եմ նրա պահպանման կողմնակից», ասում է Վիսկոնսինի նահանգի օդերեւութաբանության պրոֆեսոր, դոկտոր Ուիլյամ Սմիթը:

Ամերիկացի գիտնականներն արդեն սկսել են անօդաչու ինքնաթիռների օգտագործմամբ աշխատել մթնոլորտի ուսումնասիրման նպատակով: NASA-ն արդեն պատվիրել է երկու անօդաչու ավելի էժան մեքենաների կառուցումը: «Կոնդորն» ընդունակ է կատարել այն ֆունկցիաներից շատերը, որոնք պահանջվում են գետնից ղեկավարվող ինքնաթիռից, ասում է դոկտոր Ադրիան Թաֆը՝ օվկիանոսագիտության եւ մթնոլորտի ազգային վարչության աշխատակիցը: Նման մեքենայի ստեղծման համար, որը բացառապես նշանակված կլինի գիտական նպատակների համար, ես չէի կարող գտնել այն հարյուրավոր միլիոն դոլարները, որոնք ծախսվել են «Կոնդորի» վրա»:

Boeing ընկերությունը եւ «Կոնդորի» պաշտպանները երկու տարուց ավելի աշխատում են, որպեսզի նրանով շահագրգռեն ավելի շատ գիտնականների եւ պետական տարբեր ծառայությունների: Սակայն վերջիններս հետաքրքրություն չեն ցուցաբերում, որովհետեւ ինքնաթիռի քաղաքացիական նպատակների համար ձեւափոխումը կարժենա 70-100 միլիոն դոլար:

Անցյալ աշնանը ներկայացուցիչների պալատը եւ Սենատը տրամադրեցին 5 միլիոն դոլար «Կոնդորի» եւ անհրաժեշտ նյութերի պահպանման համար: Օրենսդիրները պաշտպանության նախարարին հանձնարարեցին NASA-ի եւ աշխարհագրական եւ մթնոլորտի ազգային վարչության հետ համատեղ վերլուծության ենթարկել եւ եզրակացություն տալ էկոլոգիական հետազոտությունների համար նրա հնարավորությունների եւ ենթադրվող ծախսերի մասին:

Boeing ընկերության ստորաբաժանումներից մեկի ներկայացուցիչ Թոմաս Քեյերը հրաժարվեց հայտնել այն գումարը, որ ֆիրման եւ Պենտագոնը ծախսել են «Կոնդորի» ծրագրի վրա: Սակայն որոշ մարդիկ կառավարությունում եւ արդյունաբերությունում, որոնք առնչվել էին այդ ծրագրի հետ, պնդում են, որ «Կոնդորի» մշակման եւ փորձարկման վրա ծախսվել է 300 միլիոն դոլարից ավելի:

Անօդաչու մեքենաների մեծամասնությունն ունի միաշարժիչ ինքնաթիռի չափը կամ մի քիչ նվազ: Իսկ «Կոնդորի» երկարությունը 21 մետր է, թեւերի բացվածքը՝ 61, թռիչքային քաշը՝ 8,2 տոննա: Նա բարձրանում է մինչեւ 20 հազար մետր: Մի անգամ «Կոնդորը» երկնքում մնացել է երկուուկես օր:

Ըստ «Նյու Յորք թայմսի»

Ռուսաստան

Հանրաքվեն ավարտվեց, քաղաքական պայքարը շարունակվում է

Հանրաքվեից հետո Ռուսաստանում ստեղծված իրադրությանը նվիրված արտասահմանյան մամուլի մեկնաբանություններում նշվում է նոր սահմանադրության ընդունման առաջնահերթ կարեւորությունը, ինչպես նաեւ բարեփոխական կուրսի նկատմամբ ընդդիմադիր ուժերի հետագա ակտիվացումը:

«Լոս Անջելես Թայմս»-ը ընդգծում է, որ «համոզիչ հաղթանակ տանելով, նախագահ Բորիս Ելցինը ձեռնամուխ է եղել իր ստացած վստահության քվեի իրացմանը, արագ ծավալելով հանուն նոր սահմանադրության ընդունման: Սակայն արդեն ի հայտ են եկել նշաններ, որ նոր սահմանադրության հարցի շուրջը պայքար է ծավալվում»:

«Սան Ֆրանցիսկո Քրոնիքլը» գրում է. «Ելցինը ստացավ ընտրական մասնակիցների 58 տոկոսի աջակցությունը եւ, որ առանձնապես հատկանշական ու զարմանալի է, հաստատում այն բանին, որ ընտրողների 52,9 տոկոսը տվեց իր հիվանդագին տնտեսական բարեփոխումների օգտին: Սակայն պատգամավորական համագումարի փոխարինման նպատակով վաղաժամկետ ընտրություններ անցկացնելու Ելցինի հույսերը չարդարացան: Դա նշանակում է, որ Ելցինը ստիպված կլինի ներկայիս համագումարին համոզել ընդունելու նոր սահմանադրությունը»:

«Նոյե Ցյուրխեր ցայտունգի» հոդվածում ասվում է. «Հանրաքվեի ընթացքում Բորիս Ելցինի հաջողությունից հետո առավելապես կոմունիստներից կազմված խորհրդարանը փորձում է նախագահի հետ առկա վեճը փոխադրել նոր հուն: Կասկած չի հարուցում, որ կոմունիստների եւ ազգայնամոլների հին գվարդիան պատրաստ է փաստորեն ամեն միջոցի դիմելու, որպեսզի հետ շրջի պատմության անիվը: Երբ նախագահը չի ուզում պարտություն կրել, նա ստիպված կլինի հակաբարեփոխական ուժերի ճնշմանը դիմել ավել ու ավելի խիստ, եւ թերեւս նույնիսկ հակաժողովրդավարական միջոցների, որպեսզի հասնի տնտեսական եւ քաղաքական բարեփոխումների իրականացմանը: Սակայն խորհրդարանը հենց դա կարող է որպես զենք օգտագործել Ելցինի դեմ պայքարելիս»:

«Ռուսաստանում իշխանության պայքարը բռնկվել է նոր ուժով, գրում է «Դեյլի թելեգրաֆը»: Ելցինի եւ Ռուցկոյի լարված հարաբերությունները լոկ մանրակերտն են առավել լայն քաղաքական պայքարի, որը հանրաքվեից հետո միայն ուժեղացել է: Ա. Ռուցկոյը հրաժարվեց պաշտոնաթող լինել, իսկ Բ. Ելցինը չի կարող նրան հեռացնել փոխնախագահի պաշտոնից: Չնայած Ռուսաստանի նախագահին ժողովրդի ցույց տված պաշտպանությանը, խորհրդարանն ըստ երեւույթին մտադիր չէ փոխել իր մարտավարությունը»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Եվրոպա

Գյուղմթերքների գները նվազել են

1992 թ. վերջին եռամսյակում եվրոպական միավորման երկրներում գյուղմթերքների գները 11,8 տոկոսով նվազել են 1991 թ. նույն ժամանակաշրջանի համեմատությամբ, հաղորդել է Ֆրանս պրես գործակալությունը, վկայակոչելով «Եվրոստատ» վիճակագրական բյուրոն: Սա գյուղմթերքների գնման գների արդեն 12-րդ անընդմեջ նվազումն է:

1991 թ. վերջին եռամսյակից մինչեւ 1992 թ. վերջին եռամսյակն ընկած ժամանակահատվածում ֆերմերների համար առեւտրի պայմանների ինդեքսը, որը ցույց է տալիս գների եւ արտադրության միջին ծախսերի հարաբերակցությունը, նվազել է 10,2 տոկոսով եւ 1985 թ. ի վեր հասել ամենացածր մակարդակին:

Իսպանիայում դիտվել է գյուղմթերքների գների ամենակտրուկ անկումը (1 տարում 17,7 տոկոս), իսկ ամենափոքր անկումը նկատվել է Մեծ Բրիտանիայում եւ Իռլանդիայում, որտեղ գներն իջել են 1,7 տոկոսով:

Հացահատիկի գներն անասնապահական մթերքների գներից ավելի շատ են նվազել, մրգի գները բարձր բերքի պատճառով կրճատվել են 38,2 տոկոսով:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ղազախստանի տնտեսական վիճակը վատանում է

Ինչպես հաղորդել է Ղազախստանի վիճակագրության պետական կոմիտեն, հանրապետության համախառն հանրային արտադրանքն այս տարվա առաջին եռամսյակում կազմել է 268,2 միլիարդ ռուբլի: Անցյալ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատությամբ համադրելի գներով այն նվազել է 14,5 տոկոսով: 16,3 տոկոս նվազել է ազգային եկամուտը:

Իրենց աշխատանքը դադարեցրել են 1016 արդյունաբերական ձեռնարկություններ, դա կազմում է ընդհանուր թվի 40 տոկոսը: Դրանք պակաս են տվել գրեթե 200 միլիարդ ռուբլու արտադրանք: Կտրուկ նվազել է ածխի, հատկապես կոքսային ածխի հանույթը, կրճատվել է պողպատի եւ չուգունի ձուլումը, պահանջվող քանակից պակաս են արտադրվել էլեկտրաէներգիան, արդյունահանվել նավթն ու գազը:

Արտադրությունը լիովին կամ մասնակիորեն դադարեցրել է 211 ձեռնարկություն 111 հազար աշխատողներով: Ընդամենը ավելի քան 30 հազար աշխատողներ հարկադիր արձակուրդի են ուղարկվել:

Շինարարության մեջ կրճատվում են՝ ինչպես արտադրական, այնպես էլ ոչ արտադրական նշանակության կենսականորեն կարեւոր, փաստորեն բոլոր ինվեստիցիոն ծրագրերը:

3 ամսում գյուղական ամեն կարգի տնտեսություններում, ներառյալ անհատականները, բնակչության մեկ շնչի հաշվով արտադրվել են մոտ 15 կգ միս, 72 լիտր կաթ, 52 ձու, ինչն աղետալիորեն հետ է մնում այդ մթերքների սպառման գիտականորեն հիմնավորված նորմաներից:

Միաժամանակ միջին հաշվով 2,5-3 անգամ բարձրացել են բոլոր պարենային եւ արդյունաբերական ապրանքների գները: Գրեթե 9 անգամ թանկացել են կոմունալ ծառայությունները, 6 անգամ՝ բնակվարձը: Անմատչելի են դառնում բուժական եւ կենցաղային ծառայությունները:

Գների աճն աշխատավարձի աճին գերազանցում է 1,5 անգամ: Բնակչության մեծ մասի նյութական դրությունը հասել է օրհասական վիճակի: 4 մարդուց բաղկացած միջին ընտանիքի սպառողական նվազագույն հավաքածուի արժեքը հասել է 41 հազար ռուբլու, այնինչ նման ընտանիքի միջին եկամուտն այժմ չի անցնում 20 հազարից: Այս պայմաններում մարդիկ գրեթե ամբողջ եկամուտը ստիպված են ծախսել միայն սննդի վրա:

Ինչպես ընդգծվում է վիճակագրության մեջ, հանրապետության տնտեսության ճյուղերից ոչ մեկում առայժմ իրավիճակի բարելավման միտում չի նկատվում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Խորհրդի նիստն անցավ արագ եւ արդյունավետ

Մինսկում անցկացված ԱՊՀ պետությունների կառավարությունների ղեկավարների խորհրդի նիստում քննարկվել եւ հավանության է արժանացել «Ագրոարդյունաբերական համալիրի հարցերին առնչվող միջպետական հարաբերությունների մասին» հարցը: Համաձայնեցված գործողություններ ձեռնարկելու, ագրոարդյունաբերական համալիրի կայունացման եւ հետագա զարգացման ջանքերը միավորելու նպատակով ստեղծվում է ագրոարդյունաբերական համալիրի հարցերի միջկառավարական խորհուրդ: Արագ եւ արդյունավետ անցած նիստում քննարկվել է, հավանության են արժանացել օրակարգի 14 հարցեր, որից հետո վարչապետները դռնփակ քննարկել են հանրապետությունների փոխադարձ վճարումների հարցը: Մինսկի հանդիպման կարեւորագույն որոշումների թվում «ԱՊՀ համակարգիչ-խորհրդակցական կոմիտեի մասին», «ԱՊՀ գործերի քարտուղարության մասին», «ԱՊՀ արտաքին տնտեսական գերատեսչությունների ղեկավարների խորհրդի մասին» կանոնադրությունների հաստատումը: Վարչապետները պայմանավորվել են նաեւ ստեղծել միջպետական «Միր» հեռուստառադիոընկերության համակարգիչ խորհուրդ: Քննարկվել է Տաջիկստանի հանրապետությունում եւ տաջիկա-աֆղանական սահմանում խաղաղության կայունացման մասին ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների խորհրդի եւ կառավարությունների ղեկավարների խորհրդի ընդունած որոշումների կատարման ընթացքի հարցը: Քննարկված բոլոր հարցերը կներկայացվեն պետությունների ղեկավարների եւ կառավարությունների ղեկավարների խորհուրդների մայիսի 26-ին նշանակված հերթական նիստում: Հանդիպման վայրը դեռ անհայտ է:

Սնարկ

Մթերքների նորմավորում Հարավսլավիայո՞ւմ

Հարավսլավիայի դեմ ուղղված միջազգային ընկերակցության նոր պատժամիջոցները, որոնք ինքնաբերաբար ուժի մեջ մտան երկու օր առաջ՝ Վենս-Օուենի ծրագրի ստորագրումից բոսնիացի սերբերի հրաժարումից հետո, արդեն առաջին բացասական արդյունքներն են տվել երկրի քաղաքացիների համար: Պատժամիջոցներով արգելվում են դեպի Հարավսլավիա ամեն տեսակ բեռնափոխադրումները, բացի մարդասիրականից, սառեցվում են արտասահմանում Հարավսլավիայի բոլոր դրամական միջոցները եւ շրջափակվում է կայքը: Այս կապակցությամբ Հարավսլավիայի դաշնակցային կառավարությունը մշակում է նոր միջոցառումներ, որոնց նպատակն է կրճատել սպառումը, հավաքել պարենի, հումքի, վառելիքի բոլոր պետական պաշարները: Բացառված չէ նաեւ առաջին անհրաժեշտության մթերքների նորմավորված բաշխումը:

Սնարկ

Կ. Իլյումժինով. «Կալմիկիան կապրի առանց խորհուրդների»

«Ապրիլի 30-ից Կալմիկիան կապրի առանց խորհուրդների», Մոսկվայում կայացած մամուլի ասուլիսում հայտարարեց այդ հանրապետության նախագահ Կիրսան Իլյումժինովը: Նրա խոսքերով, ապրիլի 30-ին Կալմիկիայի Գերագույն խորհուրդը պետք է ընդունի սահմանադրական օրենք եւ կազմի 25 պատգամավորից բաղկացած ժամանակավոր խորհրդարան, որը կգործի երկու ամիս, ընդհուպ մինչեւ նոր ընտրությունները: «Գերագույն խորհրդի ցրումը հարկադիր միջոցառում չէ», նշեց Իլյումժինովը: Նա նաեւ նախատեսում է տասնապատիկ կրճատել պետական ապարատը եւ ներկայիս 40 նախարարությունների հիման վրա ստեղծել 5-ը: Իլյումժինովը հայտարարեց, որ նախագահ Ելցինը «հավանություն է տվել Մոսկվային ենթակա նախարարությունների փակմանը»: Եկող շաբաթվանից Կալմիկիան կդառնա ինքնուրույն հանրապետություն», հայտարարեց Իլյումժինովը, որը Ռուսաստանի կառավարությանը հղած նամակով հրաժարվել է կենտրոնացված դոտացիաներից:

Սնարկ

digitised by A.R.A.R.@

Համաշխարհային բանկի վարկերը Ռուսաստանին

Արժութային վալյուտային հիմնադրամի եւ Համաշխարհային բանկի գարնանային նստաշրջանի կապակցությամբ Վաշինգտոնում մամուլի ասուլիսում ելույթ ունենալով, բանկի նախագահ Լյուիս Փրեստոնը հայտարարեց, որ այդ միջազգային ֆինանսական հաստատությունը պատրաստ է Ռուսաստանին փոխառություններ տալ նրա էներգետիկ համալիրի զարգացման համար: Համաշխարհային բանկը՝ Մոսկվայի խոշորագույն վարկատուներից մեկն արդեն պատրաստվում է Ռուսաստանին հատկացնել 760 միլիոն դոլարի վարկեր, ինչպես նաեւ խոստացել է առաջիկա երկու տարում Ռուսաստանին տրամադրել 4-5 միլիարդ դոլարի լրացուցիչ փոխառություններ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Բանկը պայքարում է չքավորության դեմ

Զարգացող երկրներում ավելի քան 1,1 միլիարդ մարդ ապրում է չնչին եկամուտով, որն օրական չի գերազանցում մեկ դոլարից: Այս տխուր հետեւության է հանգել Համաշխարհային բանկը: Նրա զեկուցագրում նշվում է, որ Համաշխարհային բանկն ամեն տարի ավելի քան 21 միլիարդ դոլար է հատկացնում «երրորդ աշխարհի» երկրներին, ինչպես նաեւ Չինաստանին եւ նախկին կոմունիստական պետություններին:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Նախագահական կառավարում Չեչնիայում

Ապրիլի 28-ի ուշ երեկոյան Չեչնիայի նախագահ Ջոխար Դուդաեւը հանրապետական հեռուստատեսությամբ հրապարակեց ընթացիկ տարվա սեպտեմբերին խորհրդարանի նոր ընտրություններ նշանակելու, մինչեւ ընտրությունների ավարտը հանրապետությունում նախագահական կառավարում հաստատելու եւ Գրոզնիի քաղաքային ժողովը լուծարելու մասին հրամանագրերը: Նախագահը Չեչնիայում ստեղծված ճգնաժամային իրավիճակի համար ամբողջ պատասխանատվությունը դրեց խորհրդարանի վրա, իսկ քաղաքային ժողովը որակեց որպես ապակայունացման գլխավոր գործոն:

Սնարկ

Տեսողության խնդիր

Վերջերս Կուբայի տնտեսական փլուզման եւ դիվանագիտական մեկուսացման ավելացել է նաեւ առողջության ճգնաժամի մի հարց՝ կուբացի պաշտոնյաներն ընդունում են կոչել բնակչության մոտ խիստ տարածված հիվանդության սովորությունը՝ տեսողական նյարդի բորբոքում, որն առաջնորդում է կուրության: Հիվանդության առաջացման պատճառ է համարվում դեֆիցիտը վիտամին B-ի եւ այլ վիտամինների, որոնք սովորաբար լինում են կաթի, մսի եւ այլ սննդեղենների մեջ, որոնք խորհրդային համակարգի փլուզումից հետո իսպառ վերացել են խանութներից: Այսօր միայն Հավանայում 20 հազար մարդ նույն հիվանդությամբ բուժման են ենթարկվել եւ նոր հիվանդանոցային կետեր են ստեղծվել նորերին բուժելու համար: Մայամիում ապրող կուբացիները նախանցյալ շաբաթ դիմեցին ամերիկյան կառավարությանը, որպեսզի վերջինս վերացնի Մ. Նահանգների Կուբա առաքումների վրա դրված արգելքը, որպեսզի կարողանան այնտեղ ապրող իրենց հարազատներին համապատասխան դեղորայք եւ սննդեղեն ուղարկել: Անցյալ շաբաթ առաջին նավը հասավ Կուբա:

Սամարայում կարելի է պահել մեկական շուն եւ կատու

Սամարայի վարչակազմի ղեկավար Օ. Սիսուեւը հրապարակել է որոշում, որի համաձայն քաղաքի ամեն ընտանիք կարող է պահել միայն մեկական շուն եւ կատու: Բացառություն է արվում միայն որսորդական շների համար: Այս փաստաթղթի հայտնվելը, Սիսուեւի խոսքով, պայմանավորված է այն բանով, որ անցյալ տարի շները եւ կատուները կծել են մոտ 3000 քաղաքացիների: Դրանցից հինգը հիվանդացել է կատաղությամբ:

Սնարկ

Մշակույթ

Ջեկ Նիկոլսոն. Հոլիվուդի մեծահարուստը

Հանրահայտ կինոդերասան Ջեկ Նիկոլսոնը վերջերս նկարահանվեց «Պատվավոր մարդիկ» եւ «Հոֆա» ֆիլմերում: Առաջինում նա կոպիտ զինվորական է, երկրորդում՝ արհմիութենական գործիչ: Նիկոլսոնը 55 տարեկան է, յուրաքանչյուր ֆիլմի համար այժմ ստանում է 10-20 մլն. դոլար: Նա նկարահանվել է հռչակավոր կինոբեմադրիչներ Պոլանսկու, Հյուսթոնի, Կազանի, Անտոնիոնիի, Ֆորմանի եւ այլոց ֆիլմերում: Ստորեւ որոշ կրճատումներով ներկայացնում ենք նրա հարցազրույցը «L'Express» հանդեսի թղթակցի հետ:

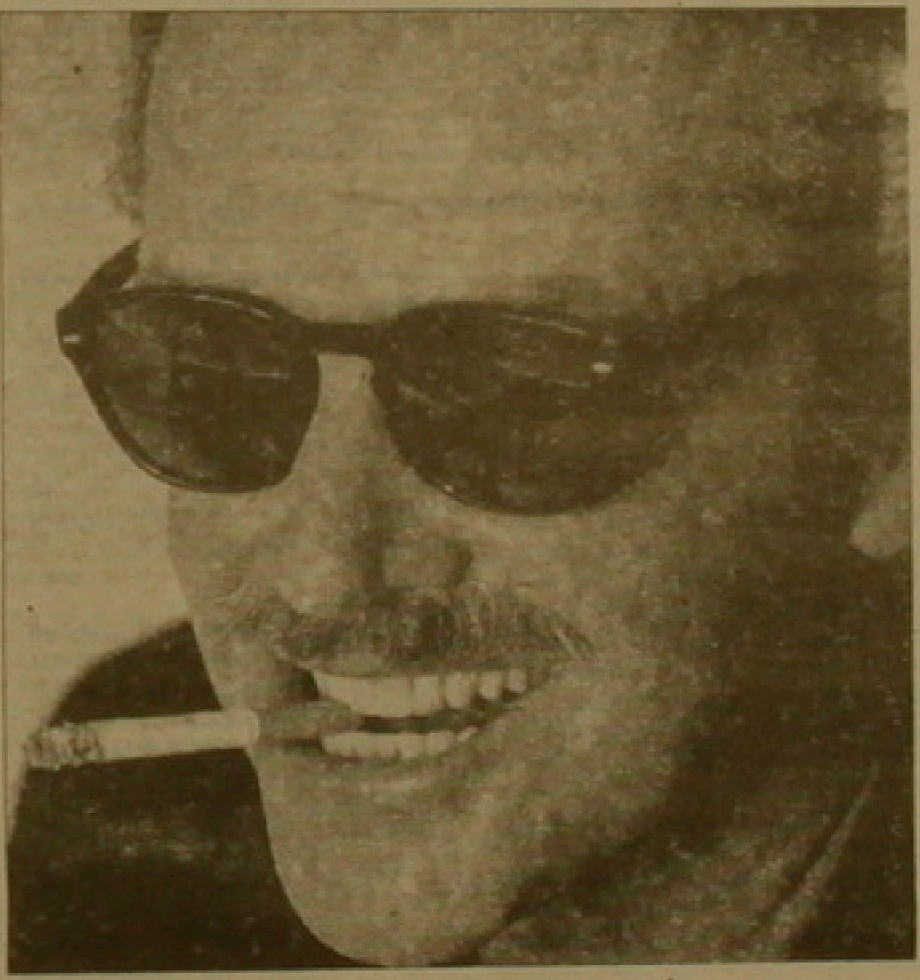

– Այժմ ցուցադրվում են Ձեր երկու նոր ֆիլմեր. «Պատվավոր մարդիկ» ֆիլմում Ձեր խաղընկերն է Թոմ Քրուզը, իսկ «Հոֆա»-ում Դենի դե Վիտոն, որը նաեւ բեմադրիչն է: Ձեզ էկրանին չէինք տեսել երկու տարի: Սա տպավորիչ վերադարձ է:

– Ոչ: Վերադառնում են, երբ մեկնել են: Իսկ ես միշտ այստեղ եմ եղել: Համենայն դեպս, ոչ հեռու:

– Ջիմի Հոֆան, որի դերը կատարում եք, անհետ կորավ 1975 թ. հուլիսի 30-ին: Ասում էին, թե նա գանգստեր է, սուրբ, իշխանատենչ առաջնորդ: Ձեր կարծիքով, ո՞վ էր նա:

– Ես կարծում եմ, որ նա արդի պատմության մեծ անձնավորություններից մեկն էր: Դերակատարումից առաջ ես տեղեկություններ հավաքեցի նրա մասին: Արհմիութենական շարժման կազմակերպման առումով նա հանճար էր: Դեռ այսօր էլ նա բեռնատարների վարորդների արհմիության նախագահն է, նրա անունը մնում է գաղափար: Բայց Հոֆան գանգստեր չի եղել: Նա դրամ չէր սիրում եւ երբեք չհարստացավ: Ճիշտ է, նա կապեր ուներ խուլիգանների հետ, բայց դա գոյական միջավայրի օրենքն էր: Նյու Յորքում անհնար էր գործել առանց ճանաչելու քաղաքի տերերին, որոնք մաֆիականներն էին: Հակառակ դեպքում, նրանք ճնշում էին գործադուլը: Ձեռնարկատերերն անմիջապես բոլոր միջոցները գործադրում էին բանվորների դեմ, եւ Հոֆան դա շատ արագ ըմբռնեց: Նա հասուն մարդ էր:

– Հոֆա-Նիկոլսոն հանդիպումը զարմանալի է:

– Առաջին անգամն է, որ ես խաղում եմ մի անձնավորության դեր, որի վերաբերյալ նկարահանված փաստագրեր կան: Ես դիտել եմ, կարդացել, լսել: Հոֆան գրավեց ինձ: Ես խոսել եմ նրա որդու եւ այն երկու դատախազների հետ, որոնք մեղադրել էին Հոֆային Ռոբերտ Քենեդիի հրահանգով, որն այն ժամանակ արդարադատության նախարար էր:

– Դուք Հոֆայի հետ ընդհանուր գիծ ունեք. դա համառությունն է:

– Հոֆան ասում էր, թե կյանքը ջունգլի է: Ես համաձայն եմ: Նա յուրովի իրավացի էր. 30-40-ական թվականներին աշխատավորական աշխարհն անխիղճ ջունգլի էր: Չկային գործազրկության նպաստ, անվճար բուժսպասարկում, ապահովություն, ոչինչ չկար: Անկասկած, Հոֆային սպանել են: Բայց նա այնքան վստահ էր սեփական իրավացիությանը, որ նույնիսկ թիկնապահ չուներ: 1975 թ. հուլիսի 30-ին նա միայնակ գնաց հանդիպման: Նա պատճառ չէր տեսնում, թե ինչու ինչ-որ մեկը պետք է սպանի իրեն: Մենք ֆիլմը նկարահանել ենք Պիտսբուրգում, Չիկագոյում, որտեղ մարդիկ հիշում էին նրան: Ոչ ոք վատ բան չասաց Հոֆայի մասին, ոչ ոք:

– Դուք Դենի դե Վիտոյի հետ նկարահանվեցիք «Թռիչք կկվի բնի վրայով», «Ճանապարհ դեպի հարավ» ֆիլմերում: Վերջինը Դուք բեմադրեցիք: Այնուհետեւ նկարահանվեցիք «Բեթմեն» ֆիլմում: Ի՞նչ է սա, գործակցությո՞ւն:

– Այո: Մենք Նյու Ջերսիի նահանգից ենք, նույն կողմերից: Բրյուս Սպրինգստինը նույնպես: Դա կապեր է ստեղծում: Հենց որ Դենին հայտնվեց «Թռիչք կկվի բնի վրայով» ֆիլմի նկարահանման հարթակում, մենք տեսանք, որ նա հրաշալի դերասան է:

– Ձեր նվազագույն եկամուտը կազմում է մոտ 10 միլիոն դոլար: Դա չափազանց չէ՞ արդյոք:

– Այդպես էին ասում, երբ ես ստանում էի մեկ միլիոն դոլար: Բայց ես մի բան կասեմ. ոչ ոք Ձեզ նման գումար չի տա, եթե Դուք դրան արժանի չեք:

– Դուք աշխատել եք մեծ բեմադրիչների՝ Միլոշ Ֆորմանի, Ռոման Պոլանսկու, Բոբ Ռաֆելսոնի,

կու շաբաթ նկարահանվեցի «Պատվավոր մարդիկ» ֆիլմի համար: Բայց լարվածության մակարդակը շատ բարձր էր: Աշխարհում ոչ ոք չէր կարողանա նման կենտրոնացում պահպանել երկժամյա ներկայացման ընթացքում:

– Հյուսթոնից բացի ո՞ր կինոբեմադրիչներն են ազդել Ձեզ վրա:

– Անշուշտ, Անտոնիոնին իր «Մասնագիտությունը՝ թղթակից» ֆիլմով: Նա գնահատում է տեխնիկան: Նա դերասանին հարազատակից

Էլիա Կազանի հետ, նվաճել երկու «Օսկար»: Սա հաստատությա՞ն արդյունք է:

– Գուցե: Ես ընտրել եմ իմ ընկերներին: Նաեւ իմ բախտը... Հենց առաջին ֆիլմում ես գլխավոր դեր ունեի: Սակայն դա չի խանգարում, որ ես հաճույքով խաղամ երկրորդական դերեր, ինչպես «Պատվավոր մարդիկ» ֆիլմում: Պարզապես շատ եմ սիրում կերպարների բազմազանություն: Երբ ինձ թվում է, թե հանդիպում է կայացել դերի հետ, ես դրամի մասին չեմ խոսում եւ համաձայնություն եմ տալիս:

– Դուք այնքան էլ չեք սիրում շատ հրահանգներ տվող կինոբեմադրիչներին:

– Անհատաբար ես չեմ սիրում, երբ ինձ հրամայում են: Չգիտեմ ինչու, բայց այդպես է: Դժվար է դա զուգորդել դերասանի մասնագիտության հետ: Ձեզ ասում են. նստիր այստեղ, կանգնիր այնտեղ, ձեզ գրիմավորում են, հագցնում, դուք պետք է մոռանաք ձեր կյանքը, երբ հարթակի վրա եք: Պահեր են լինում, երբ դա դժվար է: Իմ պատասխանը կենտրոնացումն է: Ես հաճախ ասում եմ, որ կինոյում խաղալն ավելի դժվար է, քան թատրոնում: Ես եր-

է դառնում բեմի խրավիճակին, մտքերին, զգայնություններին: Եվ նա շատ մանրակրկիտ է լեզվի, երկխոսության հարցերում: Գիտեմ, որ ոմանք զանգատվում են նրանից, բայց ես չեմ դժգոհում: Մեկ ուրիշ օրինակ. ես չգիտեմ Ստենլի Կուբրիկի հետ աշխատած որեւէ դերասանի, որը նրանից չգանգատվեր: Ես նրա հետ աշխատեցի «Փայլ» ֆիլմի համար եւ պաշտեցի նրան: Ես սիրում եմ մանրակրկիտ աշխատանքը, նա նույնպես: Կուբրիկի հետ անհնար է սխալվել: Նա դրվագները, եթե հարկ լինի, կնկարահանի յոթ տարի շարունակ, բայց կհասնի կատարելության:

– Դուք կինո սիրե՞լ եք պատանի հասակում:

– Այո, ես դիտում էի ամեն ինչ: Իմ ծննդավայրում կային բազմաթիվ կինոթատրոններ: Ես դիտում էի կովբոյական ֆիլմեր, գիտաֆանտաստիկ ժապավեններ: Ինձ վրա մեծ տպավորություն են գործել Լուիս Քինգի «Ցոդիստեր» ֆիլմը (1945), «Իմ ընկերուհի Ֆլիկան» ֆիլմաշարը: Ավելի ուշ ես դիտեցի «Կասաբլանկան», բայց այնքան էլ չէի հավանում սիրային ֆիլմերը: Նախընտրում էի Ռընե Քլերին, Ջոն Ֆորդին: Լիցեյում սովորելու տարիներին դարձա կինոթատրոններից մեկի «կառավարչի օգնական»: Մի քիչ ծախսի փող էի վաստակում: Մառլոն Բրանդոյին տեսա «Կառամատույցների վրա» ֆիլմում, եւ ինձ համար ամեն ինչ փոխվեց:

– Իսկ «Նոր ալի՞քը»:

– Դա ավելի ուշ էր, երբ ես արդեն կինոյի աշխարհում էի: Տրյուֆո, Գոդար, Շաբրոլ... Ամենազարմանալին այն է, որ այդ ոճերի բացահայտումն ինձ համար ցնցում չեղավ, քանզի ամեն շաբաթ կինո գնալիս ես կանխազգում էի այդ կարգի մի բացահայտում: Դա զգացվում էր օդում, մոտենում էր: Սպասում էինք Գոդարին, եւ նա եկավ:

– Դուք հաճախ ակնարկում եք որոշ ֆիլմերի գրական որակը: Մանկության տարիներին սիրո՞ւմ էիք ընթերցանությունը:

– Ոչ այնքան: Ես պաշտում էի Ջեկ Լոնդոնին: Ուսումնառության տարիներից հետո ես մի կույտ գիրք գնեցի. Ջեյմս Ջոյս, Նաթանայել Ուեսթ, Նորման Մեյլեր եւ այլն: Ես շարունակում եմ ընթերցել: Բայց կարդում եմ ոչ թե սցենարներ որոնելու նպատակով, այլ հաճույքի համար:

– Այսօր ի՞նչ եք զգում «Թեթեւասույր ձիավորը» դիտելիս, որը Ձեզ հայտնի դարձրեց:

– Ես հիմա չեմ դիտում այդ ֆիլմը: Վերջին անգամ «Թեթեւասույր ձիավորը» դիտել եմ 1969-ին: Բայց դա խոր կարեւոր տարեթիվ էր ինձ համար: Այդ ժամանակ էր, որ սկսեցի կինոաստղ դառնալ:

– Երբ մուտք գործեցիք Հոլիվուդ, ի՞նչ տպավորություն ստացաք:

– Ես սկսեցի որպես գրիչ աշխատել MGM կինոստուդիայում: Տպավորությունները շատ էին: Տեսնում էի նշանավոր մարդկանց՝ Մառլոն Բրանդոյին, Գրեյս Քելլիին, Ավա Գարդներին, Լանա Թըրներին, Ֆրեդ Աստերին, Սփենսեր Թրեյսիին... Մանկուց սիրահարված էի նրանց:

– Դուք երկար ճանապարհ եք անցել, դառնալով Հոլիվուդի ամենազորեղ մարդկանցից մեկը:

– Հոլիվուդում զորությունը չափվում է վերջին ֆիլմերի հաջողությամբ: Ուժը ծառայում է ֆիլմերի նկարահանմանը: Ահա եւ բոլորը: Առանց դրա զորությունն ինձ համար արժեք չունի: Դա այնպես չէ, որ կարողանաս հեշտ քայլ անել ֆիլմից ֆիլմ: Այս արհեստում ամեն օր հարկավոր է վերսկսել:

– Բայց Հոլիվուդում Ձեր կշիռն ունեցող մարդիկ քիչ են...

– Իրավացի եք:

– Դուք Ձեր առաջին ֆիլմում նկարահանվեցիք 1958 թ. եւ այսքան տարի անց այդ մասնագիտության մեջ զվարճացողի տպավորություն եք թողնում:

– Գաղտնի ծառայության գործակալները նույնպես դա ինձ ասացին: Նախագահ Քլինթոնի ընտրությունից հետո կազմակերպված մեծ ընդունելության առթիվ նրանք պետք է տվյալներ հավաքեին հյուրերից յուրաքանչյուրի վերաբերյալ: Նրանք նայեցին իմ գործը, տնտղեցին եւ ինձ ասացին. «Միակ մեղադրանքը, որ կարող ենք ներկայացնել, այն է, որ Դուք չափից ավելի եք ծիծաղում»:

Պատրաստեց ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆԸ

Բառահանդես

❖ Փառքի բարձունքին ինչո՞ւ մի տերեւ չեն պոկում դափնեպսակից իրենց անամոթությունը ծածկելու համար:

❖ Անգործության լավագույն կերպն այն է, որ վաղվա գործն այսօր են անում:

❖ Հետամնաց *ինքնամահափոխական*. Դողին հանձնեցին ետ չվերցնելու պայմանով:

❖ Երբ նույնիսկ ճար չկա, ճարտասան կա ու կա:

❖ *Արժանի մեկնաբանություն*. Թուրը վեր է բարձրացրել այն հույսով, որ մեկնումեկը կնստի վրան:

Պուգաչովան ոտք չի դնի Ստավրոպոլ

Ստավրոպոլի արհմիությունների մշակույթի պալատի ղեկավարությունը համոզված է, որ Ալլա Պուգաչովան երբեք ելույթ չի ունենա քաղաքում: Բանն այն է, որ «աստղը», վերջին պահին հրաժարվելով հյուրախաղերից, ամենահամեստ հաշվարկներով 5 միլիոն ռուբլու վնաս է հասցրել կազմակերպիչներին: Մշակույթի պալատը ստիպված էր վճարել «Ինտուրիստ» հյուրանոցի համարների, ինչպես նաեւ վարձակալված ուղղաթիռների համար, որոնք նախատեսված էին Ստրիժամենտ սարի գլխին գտնվող առանձնատան հետ օդային կապ պահելու համար: Պուգաչովան ցանկություն էր հայտնել մնալ այնտեղ, կուսկոմի նախկին ամառանոցում: Այնտեղ տանող ճանապարհը նույնիսկ վերանորոգել են: Այդպիսի ընդունելության չարժանացավ նույնիսկ Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը: Անհրաժեշտ է նշել, որ համերգներից հրաժարվելու Պուգաչովայի պատճառաբանությունը (30 հազար ռուբլի արժողությամբ վաճառված տոմսերի անբավարար քանակությունը) համոզիչ չէ, քանի որ 5 հազար տեղ ունեցող դահլիճի տոմսերի մոտ 60 տոկոսը գնվել է:

Սնարկ

digitised by A.R.A.R.@

Washington Post

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

Մեծազդեցիկ «Վաշինգտոն փոստ»-ը, որ հաճախ արտահայտում է Մ. Նահանգների կառավարող շրջանակների տեսակետները, ապրիլի 28-ի համարում հետեւյալ խմբագրականն է նվիրել հայ-ադրբեջանական հակամարտությանը:

Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ ընդհանուրապես անմխիթարելի, չարունակ եւ արյունոտ պատերազմը վերջերս թեւակոխել է վտանգավոր նոր փուլ: Մինչեւ վերջերս այն պայքար էր Լեռնային Ղարաբաղի առանձնացման (անկլավ) շուրջ, Ադրբեջանում գտնվող մի շրջան, որի հայազգի մեծամասնությունը փորձում է ձեռք բերել անկախ [illegible]: Սակայն այժմ կոնֆլիկտն իր բնույթը փոխել է հայերի կողմից (վիճելի է՝ հարձակողները Ղարաբաղի՞ց էին, թե՞ նույնինքն Հայաստանից) ադրբեջանական մի լայն գոտի գրավելով, որ միացնում է այդ երկուսն իրար: Այժմ խնդիրն առարկա է դարձել Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը:

Վերջին այս զարգացումը խախտում է հավասարակշռությունը չարագուշակ կերպով: Քանի որ այն ուղղակիորեն շահագրգռում է հարեւան Ռուսաստանին, Թուրքիային եւ Իրանին, որոնք մտահոգ են, թե կարո՞ղ է այն տարածքային փոփոխություններ առաջացնել շրջանում, եւ ի՞նչ հետեւանքներ կունենան այն շրջանային ուժերի եւ էթնիկական հարաբերակցության վրա: Առայժմ 3 կառավարություններն էլ որոշակի ինքնազսպում են հանդես բերել հայ-ադրբեջանական վերջին զարգացումների նկատմամբ, որոնք պոտենցիալ կերպով խառնվում են նրանց սեփական հասարակայնություններին: Ռուսաստանն ավանդական կերպով բարեկամ է Հայաստանին: Այս ճահճից դուրս գալու միակ տեսանելի ուղին դիվանագիտական գործընթացն է, որին ձեռնարկել է ԵԱՀԽ-ն: Վերջինս Ղարաբաղի [illegible] ուզում է վճռել խաղաղ ճանապարհով: ԵԱՀԽ անդամ Մ. Նահանգները նեցուկ է կանգնում այդ անիվին: Այսուհանդերձ բանակցությունների հեռանկարներն այնքան էլ փայլուն չեն: ռազմական վերջին տեղաշարժերն ուժեղացնում են Հայաստանի [illegible] դիրքը, սակայն վտանգում(?) են, գեթ առժամանակ, ավելի բնական եւ հարուստ Ադրբեջանի դիրքը: Սակայն պատերազմական հոյսն այն է, որ Հայաստանն ավելի ժամկետ կկրոնի իր ավանդական բարեկամների կողմից, ներառյալ Մ. Նահանգները, իր հասցեին արած խիստ քննադատություններից, որոնք հղան վերջին հարձակման առթիվ, եւ, մյուս կողմից, կզգաստացնի Ադրբեջանում ավելի խելացի գլուխներին, որոնք տեսնելով Հայաստանի հաջողությունը կգիտակցեն, որ դուրս գալու ուղին ռազմականը չէ:

Մինչ այդ մարդկային զոհերի թիվն աճում է: Ադրբեջանի կողմից շրջափակումը եւ Վրաստանում տիրող խառնաշփոթը կտրել են Հայաստանի մատակարարման սովորական ուղիները, բնակչությունը դատապարտելով տառապանքներ եւ կախյալություն ստեղծելով միջազգային նպաստամատույցներից: Ադրբեջանցիք նույնպես տառապել են հայերի պատճառած տեղահանություններից, ինչպես նաեւ Նախիջեւանի շրջափակումից: Քաղաքացիական բնակչության կորուստները հազարների են հասնում, իսկ փախստականները՝ հարյուր հազարների, որոնց շարքը ներառում է հայերի վերջին ռազմական առաջխաղացումների հետեւանքով: Անհրաժեշտ է դադար տալ եւ մարդասիրական օգնություն հասցնել: ■

Մամուլ

Ե. Գայդարին շտապ կանչել են Մոսկվա

Նիդեռլանդներում գտնվող Ե. Գայդարը ապրիլի 28-ին եկույթ ունեցավ Հոլանդիայի գործարար շրջանների ներկայացուցիչների հետ հանդիպման ժամանակ: Նա մասնավորապես ասաց. «Իրադարձությունների ներկա զարգացումը բերեւս կհանգեցնի այն բանին, որ Ռուսաստանի քաղաքական ասպարեզում, այդ թվում նաեւ խորհրդարանում, կփոխվի ուժերի հարաբերակցությունը: Բարձրագույն օրենսդիր մարմնում կան շատ խմբակցություններ, որոնք տեսնելով, որ Խասբուլատովը-ը հաղթելու, կհարեն հաղթողների ճամբարին: Դրա հետեւանքով կամրապնդվեն նախագահի դիրքերն իշխանության շրջանային մարմիններում եւ նույնիսկ խորհրդարանում»:

Անդրադառնալով տնտեսական քաղաքականության հարցին, Ե. Գայդարը ընդգծեց. «Իհարկե անհնար է միասնական դրամական միավոր օգտագործել առանց համատեղ շատ լավ համաձայնեցված ֆինանսական քաղաքականության: Մենք շարժվում ենք դեպի այն իրավիճակը, երբ կլինեն տարբեր հանրապետությունների դրամական միավորներ եւ, անկասկած, ռուսական ռուբլի, որը կարեւոր դեր կխաղա ներքին առեւտրի կարգավորման մեջ: Մենք ստեղծել ենք հանրապետությունների տարադրամների փոխանակման հնարավորություններ եւ կզարգացնենք այդ շուկան: Դրա շնորհիվ մենք կկարողանանք նախկին ԽՍՀՄ երկրների միջեւ առեւտրական գործառնությունները շարունակել առանց մեծածավալ կայուն տարադրամի օգտագործման»:

Ե. Գայդարը Նիդեռլանդներում ընդհատել է իր այցը այն բանից հետո, երբ նրան զանգահարել է նախագահ Ելցինը եւ խնդրել շտապ վերադառնալ Մոսկվա:

ԱՐՄԵՆ ՊՐԵՍ ԻՆՖՈ ՏԱՍՍ

Լրահոս

Սերգեյ Ալեքսեեւ՝ հանրաքվեի արդյունքների մասին

Նախագահական խորհրդի անդամ Սերգեյ Ալեքսեեւի կարծիքով, հանրաքվեն Ռուսաստանի նախագահի երկրորդ ընտրությունն է: Բորիս Ելցինը ստացել է իր գրանցված պաշտոնի երկրորդ օրինականացումը, ինչը չունի ոչ Գերագույն խորհուրդը, ոչ էլ համագումարը, որոնք բաժին են ընկել Ռուսաստանին դեռ նախկին ԽՍՀՄ-ից: Այդ է հանրաքվեի հիմնական քաղաքական իրավաբանական նշանակությունը, ընդգծեց Ալեքսեեւը: Նրա խոսքերով, Ռուսաստանի նախագահը, որը հանրաքվեի արդյունքում դարձել է երկրի իշխանության առաջնային կրողը, այժմ նաեւ Ռուսաստանի պետականության հիմքն է: Խոսելով նոր Սահմանադրության ընդունման մեխանիզմի մասին, Ալեքսեեւը նշեց, որ «անհրաժեշտ է հրավիրել Սահմանադիր ժողով»: Ըստ որում նոր Սահմանադրությունը պետք է ընդունվի արդեն այս տարի, քանի որ «ժողովուրդը նախագահից պահանջում է որ հնարավոր է արագ ընդունել նոր հիմնական օրենքը», նշեց Ալեքսեեւը: Սնար

ԱՊՀ մեխանիզմն անհրաժեշտ է վերափոխել

Ռուսաստանի, Ուկրաինայի եւ Բելառուսի կառավարությունների ղեկավարները համոզված են, որ ներկա փուլում պետությունների միջեւ փոխհարաբերություններում ծագող տնտեսական խնդիրները հնարավոր է լուծել վերափոխելով ԱՊՀ մեխանիզմը: Այդ մասին նրանք լրագրողներին ասացին ԱՊՀ կառավարությունների ղեկավարների խորհրդի նիստից հետո: Նշվել է, որ առաջին անգամ բոլոր մասնակիցների կողմից ընդունվել է տնտեսության խնդիրներին վերաբերող կոնկրետ որոշումների շարք, մասնավորապես ագրոարդյունաբերական համալիրի բնագավառում լայն համագործակցության մասին: Սնար

Ռազմական արտադրանքը կրճատվել է 40 տոկոսով

Ռուսաստանի պաշտպանական համալիրի ձեռնարկություններում ռազմական արտադրանքի թողարկումն այս տարվա առաջին եռամսյակում կրճատվել է 40 տոկոսով, մինչդեռ համալիրի ձեռնարկություններում քաղաքացիական արտադրանքի թողարկումը նվազել է միայն 14 տոկոսով: Ապրիլի 29-ին Ռուսաստանի Նախարարների խորհրդի նիստում ելույթ ունենալով, այս մասին հայտնեց կառավարության նախագահի փոխնախագահ(?) Չեռնոմիրդինը: Վարչապետի խոսքերով, ներկայումս Ռուսաստանի պաշտպանական գործարանները թողարկում են երկրի էներգետիկ արդյունաբերության սարքավորումների մինչեւ 15 տոկոսը: Սնար

Դոլարի փոխարժեքը շարունակում է աճել

Մոսկվայի միջբանկային վալյուտային բորսայի հերթական աճուրդում ապրիլի 29-ին ամերիկյան դոլարի փոխարժեքը նախորդ աճուրդի համեմատությամբ ավելացավ 11 ռուբլով եւ կազմեց 1 դոլարի դիմաց 823 ռուբլի: Աճուրդում վաճառվեց 51 միլիոն 200 հազար դոլար (նախորդ ցուցանիշը 55 միլիոն 940 հազար էր): Նախնական պահանջարկը կազմում էր 52 միլիոն 50 հազար, առաջարկը՝ 41 միլիոն 460 հազար: Աճուրդին մասնակցում էր 62 բանկ: Սնար

Երգիծանք

Ռուսական դեսպանատունը ճշտում է

Ապրիլի 28-ին մենք տպագրել էինք մի լուր «Ռուսները խնդրում են վերականգնել իրենց դեսակայանությունը» վերնագրով, որ, հենվելով Սնարք գործակալության տեղեկությունների վրա, գրել էինք, թե «Ռուսաստանի դեսպանը հայտարարեց, որ Ռուսաստանի նոր արտաքին քաղաքականության կազմավորման ընթացքում վերաբերմունքը Իրաքյան խնդրի նկատմամբ համաժամանակյա(?) կվերանայվի»:

Երեկ Հայաստանում Ռուսաստանի դեսպանատան մամուլի կցորդի ստորագրությամբ մի գրության ստացանք, որ կատարված է ռուս ճշտում փոխիչ մի արտահայտության վերաբերյալ: «Ռուսաստանի դեսպանատան մամուլի ծառայությունը ճշտում է, ասված էր այդ գրության մեջ, որ Ռուսաստանի դեսպանն իսկ բնավ չի իրաքյան պաշտոնական պաշտպանությանը, հետեւաբար իրաքյան խնդիրների մասին տեղեկություններ եւ մի քանի սկզբունքային դրույթներ արտահայտել միջազգային իրավունքի ընդունված նորմերի մասին, որոնք վերաբերում են մասնավորապես ժողովուրդների բնական իրավունքներին, սակայն ռուսական արտաքին քաղաքականության ինչ-ինչ «վերանայման» կապակցությամբ հայտարարություններ չի արել»:

«Ազգ»

Ինչպես հաղորդել էինք, ՀՀ Գերագույն դատարանում ապրիլի 28-ից սկսվել է մասիսցի դոլորցականների սպանության գործի դատավարությունը: Երեկ դատավարության աշխատանքները շարունակվեցին, սակայն դրանք այդպես էլ ավարտին չհասան, եւ նիստի շարունակությունը հետաձգվեց մինչեւ երկուշաբթի: Ապրիլի 3-ին Գերագույն դատարանի կոլեգիան կշարունակի դատավարությունը:

«Ազգ»

«**Ա**յրարատ» («Ռոսիա») կինոթատրոնի բարեգործական սեանսը ամեն օր, ժամը 10-ին հրավիրում է տեսարանի՝ անվճար կինոդիտման:

Կցուցադրվեն ազգային եւ համաշխարհային կինոարվեստի լավագույն ֆիլմերից:

Մայիսի 1-ից «Այրարատ» կինոթատրոնում կգործի մանկական տեսարանը (մուտքը՝ նախկին Չոկչեմ բերյան դղրոսայի անցումի կողմից): ժամը 10-ից, զույգ ժամերին սկսվող սեանսներին փոքրիկ կինոդիտողների համար կցուցադրվեն մուլտֆիլմեր, մանկական գեղարվեստական կինոնկարներ:

«Այրարատ» կինոթատրոնի տնօրինություն

Հայաստանի գրողների միություն

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ԹԱՏՐՈՆ

Առաջին թատերաշրջանի բացում

Մայիսի 2-3

Էդուարդո Դե Ֆիլիպո

ՍԱՆԻՏԱՅԻ ԹԱՂԱՊԵՏԸ

Պիես 2 գործողությամբ

Մայիսի 4-6

Հայկ Հակոբյան

ԼԵՌՆԱՅԻՆ ԿԱԿԱՉՆԵՐ

Քնարական կատակերգություն

Թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար
ՍՈՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Ներկայացումները կկայանան գրողների միության դահլիճում

Տոմսերը վաճառվում են Օպերայի թատրոնի տոմսարկղում եւ գրողների միության շենքում:

Հեռ. 58-96-39

ԻԿ «ՄՅՈՒՍ»

իրավաբանական ինստիտուտը հայտարարում է

Նախապատրաստական բաժնի դիմորդների ընդունելություն իրավաբան-իրավագետ եւ իրավաբան-բիզնեսմեն մասնագիտություններով տարբ մասնագիտացմամբ: Ավարտական քննությունները հաջողությամբ հանձնած ունկնդիրները կընդունվեն ինստիտուտ:

Ընդունելության պայմանների վերաբերյալ տեղեկությունները ինստիտուտում՝ Երեւան, 375001, Թումանյան 11:

Հեռախոսներ 56-75-07, 58-21-10:

Ընդունող հանձնաժողով

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒՆ

ՄՐՑՈՅԹ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան Ամերիկայի Արեւելեան շրջանի եւ Կանադայի Ազգային Առաջնորդարանը կը յայտարարէ մրցոյթ Միացեալ Նահանգներու կարեւոր քաղաքի մը մէջ Եղեռնը եւ Մայր Հայաստանի վերածնունդը խորհրդանշող յուշարձան կառուցելու համար:

Յուշարձանը պիտի կառուցուի փողոցին յարող այգիի մէջ: Չափերը պէտք է ըլլան. խարիսխը 180 սմx120 սմ, բարձրութիւնը 240 սմ

Կը նախատեսուի 3 մրցանակ.

Ա. մրցանակ 1200 դոլլար
Բ. մրցանակ 600 դոլլար
Գ. մրցանակ 300 դոլլար

Մրցանակները կը տրուին յուշարձանի իրագործումէն անկախ:

Իրագործումի պայմանագիրը պիտի կնքուի առանձին:

Քննիչ յանձնաժողովը պիտի կազմէ Ազգային Առաջնորդարանը Նիւ Եորքի մէջ:

Իւրաքանչիւր մանրակերտ եւ նախագիծ պիտի ունենայ իր պայմանական թիւը, որ պիտի դրուի նաեւ հեղինակի անունը բովանդակող փակ ծրարի վրայ: Անհրաժեշտ է կցել բացատրագիր: Մրցոյթի նիւթերու յանձնման վերջին ժամկէտն է 1993 թ. Յուլիսի 31:

Նյութերը ներկայացնել հետեւեալ հասցեով. Երեւան, [illegible] փողոց, թիւ 15, [illegible] Նիւ Եորքի 36 [illegible] Գայանէ [illegible] Հեռախօս 56-15-70 Ազգային Առաջնորդարան

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ մամուլի տարածման գործակալությունը հայտնում է, որ ս. թ. մայիսի 15-ից սկսվում է 1993 թ. 2-րդ կիսամյակի թերթերի եւ ամսագրերի բաժանորդագրությունը:

Դաշնակցային Ռուսաստանի պարբերականների համար բաժանորդագրությունն անց է կացվելու մայիսի 15-ից հունիսի 5-ը, Հայաստանի Հանրապետության թերթերի եւ ամսագրերի համար մայիսի 15-ից հունիսի 15-ը:

Բաժանորդագրությունը կարելի է ձեւակերպել

1. Անհատ բաժանորդների համար՝ Երեւան քաղաքի փոստային բաժանմունքներում:
2. Հիմնարկ-ձեռնարկությունների համար (փոխանցումով կամ կանխիկ)՝ թիվ 10 փոստային բաժանմունքում (Երեւան, Հանրապետության հրապարակ):
3. Հանրապետության այլ քաղաքներում եւ շրջաններում՝ միջշրջանային գործակալություններում եւ փոստային բաժանմունքներում:
4. Այն հիմնարկ-ձեռնարկությունները, որոնք կցանկանան իրենց բաժանորդագրված թերթերը եւ ամսագրերը ստանալ փաթեթավորված, ձեռնարկությանը մոտ գտնվող թերթերի եւ ամսագրերի կրպակից, նշել անդորրագրում:

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝ «Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ / 581841

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի

Azg armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ սառանտացիների հեղինակ՝ ՊԱՎԵԼ ՊԱԼԼԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@